

Problematika profesní přípravy studentů sociální pedagogiky

Jana Frydrychová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana FRYDRYCHOVÁ**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Problematika profesní přípravy studentů sociální pedagogiky**

Zásady pro vypracování:

Analýza literárních pramenů a zpracování teoretických východisek.
Příprava výzkumu, výběr a charakteristika výzkumného souboru.
Realizace kvantitativního výzkumu o přístupu studentů sociální pedagogiky k přípravě na profesi.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HRADEČNÁ, M. et al. Vybrané problémy sociální pedagogiky. Praha: Karolinum, 1998. 80-7184-015-7.

KLAPILOVÁ, S. Kapitoly ze sociální pedagogiky. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1996. ISBN 80-7067-669-8.

KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. et al. Člověk-prostředí-výchova. K otázkám sociální pedagogiky. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

LINHART, J. Základy psychologie učení. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.

LÖWE, H. Úvod do psychologie učení dospělých. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977.

NĚMEC, J. a kol. Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. Pedagogický slovník. Praha: Portál. 2001. 80-7178-579-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Pavla Andrysová, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **7. května 2010**

Ve Zlíně dne 15. února 2010

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 9. 4. 2010

..... JUDYČLOVA JANA

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce počítovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené zájemcem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 užítává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užití či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše: přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak přistupují studenti třetího ročníku sociální pedagogiky ke studiu a jak se připravují na svou budoucí profesi.

V teoretické části se zabývám vymezením sociální pedagogiky jako vědního i studijního oboru na vysokých školách, podrobněji pak na obor Sociální pedagogika Fakulty humanitních studií na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

V praktické části představuji svůj kvantitativní výzkum, který byl realizován v únoru roku 2010. Jako metodu zkoumání jsem použila dotazník, který mi umožnil získat informace o přístupu studentů 3. ročníku sociální pedagogiky prezenční i kombinované formy ke studiu.

Klíčová slova: sociální pedagogika jako studijní obor, profesní příprava sociálních pedagogů, sociální pedagog jako profese

ABSTRACT

The main goal of my bachelor work is to find out, how do the student of Social pedagogy of the third class approach to their studies and how do they prepare to their future profession.

In the theoretical part I am dealing with the delimitation of social studies as a branch of the science and as a study subject at the universities, more closely I am inquiring on Social pedagogy on Faculty of Humanities on Tomas Bata University in Zlín.

In the practical part I am introducing my own quantitative research, which was realised in February 2010. As a method of the research I used questionnaire, which enabled me to acquire information about third-class students of Social pedagogy approach to their education in case of distance and present form of study.

Keywords: social pedagogy as a object of study, professional formation of social pedagogy students, social pedagogue as a profession

Poděkování: Touto cestou bych chtěla poděkovat paní Mgr. Pavle Andrysové, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, podněty, rady a vstřícný přístup při konzultacích.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO VĚDNÍ DISCIPLÍNA	12
1.1 VYMEZENÍ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY DLE AUTORŮ.....	12
1.2 OBSAH SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY	13
1.2.1 Orientace sociální pedagogiky	13
1.2.2 Cíle a cílové skupiny sociální pedagogiky.....	14
1.3 VZTAH SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY K JINÝM DISCIPLÍNÁM.....	15
1.4 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA V SOUČASNOSTI	17
2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO OBOR STUDIA NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH	18
2.1 POJETÍ OBORU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA NA VYBRANÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH.....	20
3 PROBLEMATIKA PROFESNÍ PŘÍPRAVY STUDENTŮ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY	22
3.1 STUDIJNÍ POŽADAVKY OBORU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA.....	23
SPECIFICKÉ CÍLOVÉ POŽADAVKY	23
3.2 PROFESNÍ PŘÍPRAVA STUDENTŮ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY NA UTB VE ZLÍNĚ.....	24
3.2.1 Obsah studia sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně.....	24
3.2.2 Profil absolventa sociální pedagogiky UTB ve Zlíně	25
3.3 MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY	25
3.4 PROFESE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	26
3.5 KOMPETENCE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	26
4 PŘÍSTUP STUDENTŮ KE STUDIU	28
4.1 MOTIVACE A AKTIVITA V UČENÍ.....	28
4.2 PŘÍSTUPY STUDENTŮ K UČENÍ	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
5 PROJEKT VÝZKUMU	30
5.1 CÍL VÝZKUMU	30
5.2 STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	30
5.3 DRUH VÝZKUMU	30
5.4 VÝZKUMNÁ METODA.....	30
5.5 VÝZKUMNÝ VZOREK	31
6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	32
6.1 DESKRIPTIVE ZÍSKANÝCH DAT.....	32
7 ANALÝZA ÚDAJŮ ZÍSKANÝCH VÝZKUMEM	61

7.1	ZÁVĚR VÝZKUMU	61
8	ZÁVĚR.....	64
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	68
	SEZNAM GRAFŮ	69
	SEZNAM TABULEK.....	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	71
	SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Sociální pedagogika je poměrně mladý vědní obor, jehož uplatnění zahrnuje širokou oblast společenského života a práci s rozmanitými věkovými skupinami obyvatel, což si žádá kvalifikované odborníky. Tato potřeba se odráží i v rozšiřování studijního oboru sociální pedagogika na českých vysokých školách. Díky širokému poli působnosti může být profesní příprava sociálních pedagogů obtížná. V teoretickém výkladu nelze studenty dostatečně připravit na práci ve všech resortech, kde jako sociální pedagogové mohou působit. Významnou roli v přípravě na profesi tak hraje také aktivní individuální příprava studentů. Zpracování problematiky profesní přípravy studentů sociální pedagogiky jsem si zvolila proto, že jsem sama studentkou tohoto oboru. Cílem mé práce je zjistit, jak ke studiu, jakožto profesní přípravě, přistupují studenti posledních ročníků sociální pedagogiky bakalářského programu a jak se individuálně připravují na své budoucí povolání. Stejně tak jako přede mnou, tak i před nimi stojí otázka, zda-li jsou dostatečně připravení na vstup na trh práce či se budou ještě nadále vzdělávat.

Bakalářská práce je složena ze dvou hlavních částí. Část teoretická je rozdělená do čtyř hlavních kapitol, pojednává o vědním oboru sociální pedagogika, zabývá se vymezením oboru dle autorů, orientací, cíli a cílovými skupinami. Dále zachycuje vztah sociální pedagogiky k jiným vědeckým disciplínám a její funkci v současnosti. Druhá kapitola je zaměřena na sociální pedagogiku jako obor studia na vysokých školách v České republice. Pro zajímavost je zde uvedeno srovnání tohoto oboru na vybraných univerzitách. Třetí stěžejní kapitola se zaměřuje na problematiku profesní přípravy studentů sociální pedagogiky, definuje všeobecné i specifické požadavky na absolventy oboru. Je zde charakterizován podrobněji studijní obor sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Závěr kapitoly se zabývá samotnou profesí sociálního pedagoga a jeho kompetencemi. Poslední kapitola teoretické části se vztahuje k části praktické, je zde nastíněna potřeba aktivního přístupu k učení, ke studiu, jako k profesní přípravě. Základem praktické části je dotazník zjišťující přístup studentů sociální pedagogiky k přípravě na profesi. Pomocí kvantitativního vzorku studentů třetích ročníků sociální pedagogiky byl zachycen jejich přístup ke studiu a aktivita v individuální přípravě na profesi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO VĚDNÍ DISCIPLÍNA

Sociální pedagogika jako vědní disciplína se v České republice začala naplno rozvíjet až po roce 1990. Do té doby u nás neexistovalo žádné ucelenější sociálněpedagogické dílo. Devadesátá léta byla velmi plodná pro vývoj tohoto oboru. Jak uvádí Kraus, „*termín sociální pedagogika se stal velmi frekventovaným a začal se objevovat v různých významech*“ (Kraus, 2007). Jsou to následující čtyři:

a) Ve smyslu metodologickém, což je sociálně pedagogický přístup k nejrůznějším výchovným situacím a k výchovnému procesu jako sociálnímu jevu, který odráží všechny proměny společnosti.

b) Jako pedagogická disciplína, která je zaměřená především na výchovný proces, kde je dominantní vliv prostředí – výchova mimo vyučování, v oblasti volného času atp.

c) Jako studijní (profesní) obor, který se začal studovat na fakultách vysokých škol a jímž se budu zabývat v následujících kapitolách.

d) Jako vyučovací předmět (Kraus, 2007).

V tomto období se začali autoři věnovat vymezení sociální pedagogiky, charakteristice sociální pedagogiky jako vědní disciplíny, prostředí a jeho vlivu na jedince, životním situacím a v neposlední řadě také profesi sociálního pedagoga, pomáhání a pomáhajícím profesím v České republice (Kraus, Poláčková et al., 2001).

1.1 Vymezení sociální pedagogiky dle autorů

Sociální pedagogiku nelze jednoznačně definovat tak, abychom vystihli celý okruh problémů, kterými se zabývá. Je to dáno také tím, že svou teoretickou základnu stále vytváří. Existuje tak řada vymezení a pohledů na tento vědní obor. Pro ilustraci uvádím na následujících řádcích definice českých autorů, kteří se touto problematikou zabývají.

Dle Klapilové (1996) sociální pedagogika sleduje a upravuje vlivy prostředí na vychovávané jedince a sociální skupiny. Zaměřuje se také na prevenci a terapii sociálních deviací jedinců a sociálních skupin.

Hradečná (1998) vidí sociální pedagogiku jako obor, který překračuje dimenze vymezené školou a projevuje se v celistvosti školní a mimoškolní problematiky. Zahrnuje hlediska makrosociální (povahu společnosti, kulturní a politický stav společnosti včetně hodnoto-

vých systémů) a mikrosociální (nejbližší prostředí jedince - rodina, škola, sociální skupiny). Sociální pedagogika se zabývá i působením psychosociálních jevů na jedince, a to zájmů, potřeb, rolí ve skupině, socioemocionálních vztahů ve skupině, fungování skupin, jejich normy, komunikace, aj.

Kraus (2001) zastává širší pojetí sociální pedagogiky, podle kterého se tato disciplína zaměřuje nejenom na problém patologického charakteru, okrajových skupin, částí populace ohrožených ve svém rozvoji nebo osobami s potencionálně deviantním chováním. Hlavně se orientuje na celou populaci ve smyslu vytváření souladu mezi potřebami jedince a společnosti a na utváření optimálního způsobu života v dané společnosti.

Vymezení sociální pedagogiky není jednotné ani v zahraničí. Většinou se pohybuje v otázkách mimoškolní a mimorodinné výchovy, v otázkách celoživotní výchovy, zabývá se problematikou terénní pomoci nepřízpůsobivým skupinám dětí a mládeže a otázkami opuštěných dětí nebo dětí se sociálním poškozením (Hradečná, 1998).

1.2 Obsah sociální pedagogiky

1.2.1 Orientace sociální pedagogiky

Sociální pedagogika je orientována dvourozměrově, jak je již patrné z jejího názvu. Nese v sobě rozměr sociální a rozměr pedagogický.

Sociální rozměr (dimenze, orientace) je dán sociálním a kulturním rámcem společnosti. Společnost vytváří určité podmínky a situace, které komplikují optimální socializaci jedince, skupiny nebo celých sociálních subkultur. Úlohou sociální pedagogiky je tyto „komplikace“ akceptovat a najít taková východiska a řešení, které povedou k optimálnímu rozvoji osobnosti jedince.

Do **pedagogického rozměru** (dimenze, orientace) zahrnujeme výchovu a vzdělávání, organizování podmínek a utváření výchovných postupů, které přizpůsobujeme povaze cílové skupiny, jedince.

Sociální pedagogika je tedy vědou, která se zabývá optimalizací a usměrněním sociálních a výchovných procesů, s přihlédnutím na vnitřní potenciál člověka (Chudý, 2004).

Po propojení těchto dvou dimenzí se dle Krause dostaneme ke specifickým sociální pedagogiky, které souvisí s:

- a) **objektem výchovy** – důraz se neklade pouze na jedince, ale na celé sociální skupiny (vrstevnické skupiny, minority, komunity atp.); jedinec jako objekt výchovy je pojímán v širších souvislostech prostředí, ve kterém žije,
- b) **cíli výchovy** – preferuje orientaci na altruistické jednání, spolupráci a vzájemnou pomoc, především pomoc „slabším“,
- c) **metodami a prostředky** – upřednostňuje nepřímé ovlivňování jedince prostřednictvím podmínek, prostředí, interpersonálních vazeb, atp. (Kraus, 2001).

1.2.2 Cíle a cílové skupiny sociální pedagogiky

V pedagogickém slovníku vymezují autoři sociální pedagogiku následovně: „*Sociální pedagogika je disciplína pedagogiky zabývající se širokým okruhem problémů spjatých s výchovným působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2001). Zde zmíněný okruh problémů dále rozvíjí Průcha (2000), který definuje hlavní okruhy problémů, které naplňují sociální pedagogiku takto:

- poruchy rodiny a rodičovství,
- náhradní rodinná výchova a ústavní výchova dětí a mládeže,
- vzdělávání dětí uprchlíků a imigrantů,
- týrané, zneužívané a zanedbávané děti,
- děti ohrožené drogami aj. a sociokulturní deprivací,
- sociální klima školy a psychosociální deviace ve školním prostředí,
- školní fobie,
- delikvence a agrese mládeže,
- kriminogenní skupiny a subkultury mládeže,
- dětská prostituce a pornografie,
- dodržování práv dítěte,
- resocializace trestaných osob, korektivní a převýchovné postupy - reedukace (Průcha, 2000).

Cílová skupina je z výše popsaného vymezená jasně, jsou to jedinci a skupiny sociálně znevýhodněné, ohrožené, či vyloučené, kterým se soc. pedagogika snaží pomoci. Tuto

pomoc označují mnozí autoři jako **pomoc životní**, kterou potřebují jedinci, kteří nejsou schopni samostatně řešit své záležitosti a vypořádávat se s životními překážkami (Bakošová, in Kraus, 2008).

Z toho vyplývající aktuální **cíle sociální pedagogiky** jsou: vychovávat jedince ke svépomoci, pomoci mu k obnovení normality a snažit se o zlepšení společenských podmínek, ve kterých žije (Chudý, 2004).

Avšak protože sociální pedagogika reaguje na společnost a jevy v ní právě se odehrávající, platí v ní více než kterékoliv jiné pedagogické disciplíně, že se její cíle mění se změnami společnosti v konkrétním historickém čase (Přadka, 2004).

1.3 Vztah sociální pedagogiky k jiným disciplínám

Hradečná (1998) uvádí, že sociální pedagogika je hraničním oborem, který využívá sociologických, psychologických a sociálně psychologických, sociálně politických a pedagogických východisek a souvislostí.

Dle Krause (2001) má sociální pedagogika nejbližší vztah k **sociologii**, která jí poskytuje široké poznatky o fungování společnosti, její struktuře a procesech, jež v ní probíhají.

Od obecné **pedagogiky** přebírá sociální pedagogika metodologické základy, je její součástí. **Psychologie** pomáhá pochopit sociální pedagogice osobnost vychovávaného, jeho chování a prožívání. K sociální pedagogice se váže zejména psychologická diagnostika a poradenství a forenzní psychologie.

Filozofie je pro sociální pedagogiku stejným východiskem, jako pro ostatní vědní disciplíny. Pomáhá odpovědět na nejobecnější otázky vztahů člověka k přírodě, k druhým, ke společnosti a k sobě samému.

Teologie může prohloubit sociálněpedagogickým pracovníkům duchovní život, hodnotovou orientaci i etický kodex.

Právo má význam pro pochopení základu o fungování právního státu a poskytuje poznatky o normách, které se týkají sociálněvýchovné práce.

Ekonomie poskytuje sociální pedagogice poznatky o získávání prostředků pro sociální a výchovně-vzdělávací politiku a pomoc.

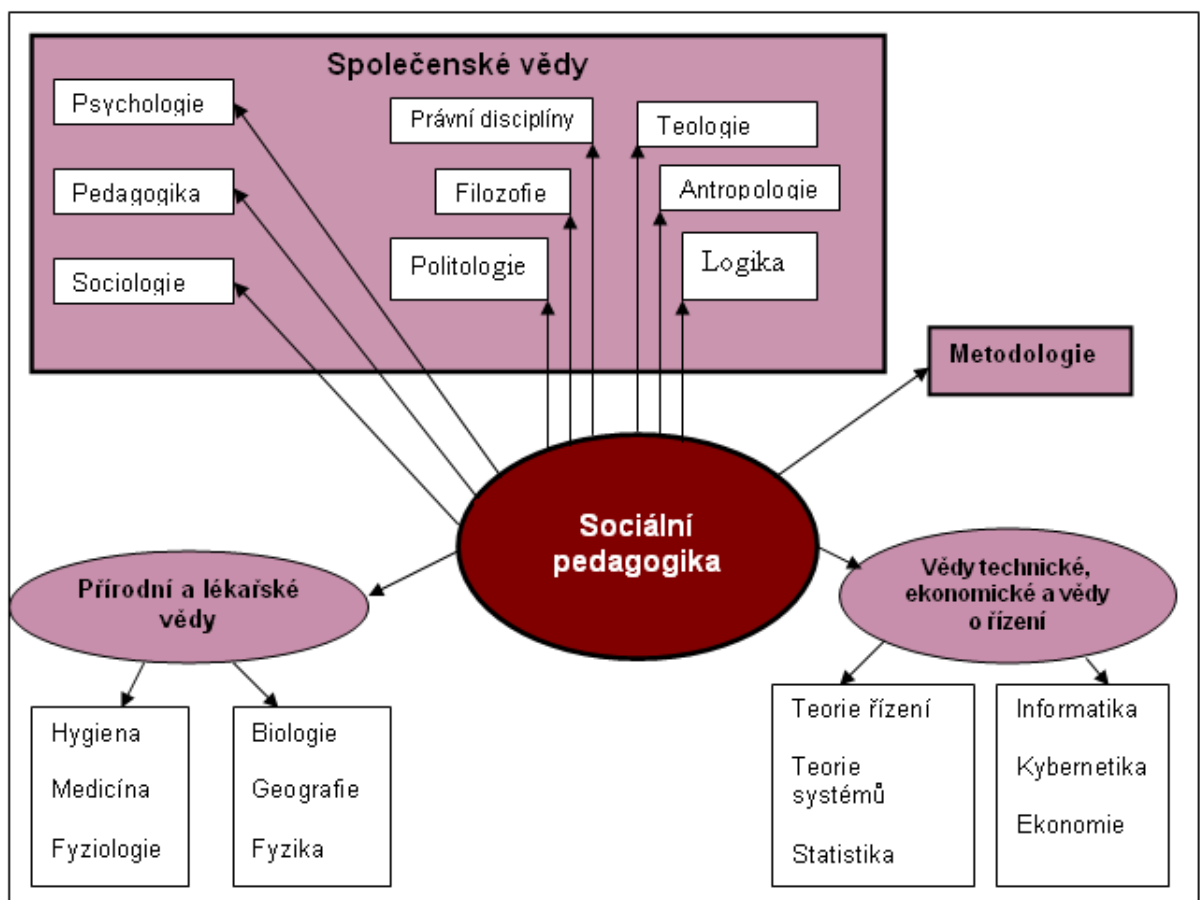
K sociální pedagogice mají blízko tyto **medicínské disciplíny**: neurologie, psychiatrie, geriatrie a také sociální lékařství.

„**Politologie**“, jak uvádí Kraus, „je důležitá pro pochopení celkového politického systému ve světě, státě, pro pochopení politických systémů, řízení společnosti a úlohy státu v sociální a výchovně-vzdělávací oblasti.“

Ve vztahu **antropologie** k sociální pedagogice hovoříme zejména o tzv. sociální a kulturní antropologii. U nás, stejně jako jinde ve světě, hovoříme o narůstající multikulturalitě, která vyžaduje stále hlubší pochopení „těch druhých“, jejich porozumění a toleranci k lidem (Kraus, 2008).

Tyto interdisciplinární vztahy ještě rozšířil Chudý (2004) ve svém schématu, kde znázornil sociální pedagogiku a její postavení v systému věd, následovně:

Obrázek 1 Postavení sociální pedagogiky v systému věd (Chudý, 2004, s. 14)

1.4 Sociální pedagogika v současnosti

V současné době sociální pedagogika získává stále silnější pozici v rámci pedagogiky. Její význam je, dle Knotové, „především v profylaktickém a kompenzačním ovlivňování výchovně vzdělávacího procesu u všech věkových kategorií, v možnostech zkoumání podmínek výchovy různými typy prostředí“ (Knotová, 1998).

I přes její vydobyté místo v systému věd, se okolo ní točí spousta otázek. Z výše uvedených podkapitol lze shledat, že sociální pedagogika nemá přes svůj intenzivní vývoj v posledních letech přesné vymezení, což je patrné z různých pojetí této disciplíny jednotlivými autory. S tímto je spojena i otázka problematiky sociální pedagogiky jako studijního oboru na vysokých školách, kterou se budu zabývat v následující kapitole.

2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO OBOR STUDIA NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Na základě teoretických východisek a potřebě kvalifikovaných odborníků, kteří by se podíleli na řešení teoretických i praktických problémů v sociální oblasti, vznikl v devadesátých letech minulého století nový studijní obor sociální pedagogika.

Formování sociální pedagogiky jako studijního oboru bylo ovšem dlouhodobým procesem. Předcházelo mu teoretické poznávání, zrání a zkušenosti se specializací sociální pedagogiky v rámci oboru učitelství a pedagogiky. Sociální pedagogika se nejprve vyučovala jako předmět. Vlivem společenských změn se ale ukázala nutná potřeba po vysokoškolsky vzdělaných pracovnících na práci ve výchovně vzdělávacích institucích, v zařízeních pro volný čas, prevenci kriminality, v drogovém poradenství, na pomoc vězňům i okrajovým skupinám (Bakošová, 2000).

Dnes už je sociální pedagogika plnohodnotným studijním oborem na některých vysokých školách v České republice. V současnosti profesní přípravu studentů sociální pedagogiky zajišťuje osm univerzit. Jsou to Univerzita Karlova v Praze (UK), Masarykova univerzita v Brně (MU), Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (JU), Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (UJEP), Ostravská univerzita v Ostravě (OU), Univerzita Hradec Králové (UHK), Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (UTB) a Univerzita Palackého v Olomouci (UP), ze které z oboru sociální pedagogika letos vyjdou první absolventi bakalářského studia (Učitelství, č.39-40, 2009).

Pro ilustraci jsem podle informací ze speciálního vydání Učitelství, které mapuje přehled bakalářských a magisterských studijních oborů na vysokých školách, vytvořila následující tabulku, která znázorňuje současné zastoupení oboru Sociální pedagogika na vysokých školách v České republice. Jednotlivé univerzity jsou označeny zkratkami, popsanými výše.

Tabulka 1: Studijní obor sociální pedagogika na vysokých školách v ČR

Univerzita	Fakulta	Studijní program	Studijní obor	Typ studia	Forma studia	Délka studia
UK	Husitská teologická	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	bakalářský	prezenční	3 roky
	Filozofická	Pedagogika	Sociální pedagogika	navazující magisterský	prezenční i kombinovaná	2 roky
MU	Filozofická	Pedagogika	Sociální pedagogika a poradenství	bakalářský	prezenční	3 roky
				navazující magisterský		
	Pedagogická	Pedagogika	Sociální pedagogika	bakalářský	kombinovaná	3 roky
				navazující magisterský		
		Pedagogika	Sociální pedagogika a volný čas	bakalářský	prezenční	3 roky
				navazující magisterský		
JU	Pedagogická	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	bakalářský	kombinovaná	3 roky
UJEP	Pedagogická	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	bakalářský	prezenční	3 roky
OU	Pedagogická	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika – prevence a resocializace	bakalářský	kombinovaná	3 roky
			Sociální pedagogika – prevence a resocializace	navazující magisterský	kombinovaná	2 roky
		Pedagogika	Sociální pedagogika	navazující magisterský	prezenční	2 roky
UHK	Pedagogická	Vychovatelství	Sociální pedagogika se zaměřením na etopedii	bakalářský	prezenční i kombinovaná	3 roky
		Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	Navazující magisterský		2 roky
UTB	Humanitních studií	Specializace v pedagogice	Sociální pedagogika	bakalářský	Prezenční i kombinovaná	3 roky
		Pedagogika		Navazující magisterský		
		Specializace v pedagogice		Navazující magisterský	kombinovaná	
UP	Cyrlometodějská teologická	Pedagogika	Sociální pedagogika	bakalářský	Prezenční i kombinovaná	3 roky

Zastoupení sociální pedagogiky jako oboru studia na českých vysokých školách je dle mého názoru uspokojivé. Zájemcům je studium dostupné na osmi univerzitách, v osmi krajích naší republiky. Je patrné, že se tento studijní obor bude i nadále rozšiřovat, protože oblast problémů kterými se zabývá, se neustále zvětšuje a přizpůsobuje se měnícím potřebám společnosti.

Hroncová (2001) ve svém příspěvku *Aktuálne problémy sociálnej pedagogiky ako vedného a studijného odboru v Slovenskej republike* zmínila problém, který můžeme vztáhnout i na republiku českou. Jedná se o vstup našich zemí do Evropské unie. Tento krok znamenal rozšíření okruhu problémů, kterými se sociální pedagogika zabývá. Jde o problematiku etnických menšin, uprchlíků (s tím se pojí otázka diskriminace a rasismu, kterou je nutné v rámci oboru řešit), ale také o nárůst kriminality, toxikomanie a dalších. Z toho vyplývá, že je nutné se věnovat vzdělávání kvalifikovaných odborníků a to nejen pregraduálně, ale celoživotně.

2.1 Pojetí oboru Sociální pedagogika na vybraných vysokých školách

Sociální pedagogika je na českých univerzitách pojímána odlišně, jak je patrné i z názvů oborů a zařazení do studijních programů znázorněných v tabulce. Na základě informací uvedených na webových stránkách jsem provedla srovnání následujících oborů sociální pedagogika.

Koncepce oboru Sociální pedagogika na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Studijní obor je koncipován tak, aby studenti získali odborné vědomosti jak v teoretické, tak i v praktické rovině nezbytné pro výchovně vzdělávací nebo psychosociálně terapeutickou činnost se znevýhodněnými skupinami obyvatelstva. Absolventi tohoto oboru mohou nalézt uplatnění coby budoucí pracovníci organizací zaměřených na práci se znevýhodněnými skupinami obyvatelstva - jako pedagogičtí pracovníci, vychovatelé či vedoucí aktivit nízkoprahových či komunitních center, pracovníci organizací podílející se na poskytování komplexních sociálně-edukativních služeb poskytovaných osobám a skupinám ohroženým sociálním vyloučením. Dále pak jako pedagogičtí pracovníci zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy či výkonu trestu odnětí svobody, pracovníci azylových zařízení, realizátoři programů prevence sociálně patologických jevů nebo jako realizátoři

probačních resocializačních programů. Ve studiu se mohou realizovat rovněž budoucí pracovníci sociálních odborů orgánů státní správy a samosprávy (UJEP v Ústí nad Labem, 2010).

Koncepce oboru Sociální pedagogika – prevence a resocializace na Ostravské univerzitě v Ostravě

Studium je koncipováno na přípravu řídicích a výkonných pracovníků na úseku prevence a potlačování negativních sociálních jevů, resocializace a reedukace dospělých osob. Obsah studia se opírá o pedagogické, psychologické, sociologické a právní disciplíny. Součástí přípravy jsou také předměty zaměřené na přípravu k policejní práci. Absolventi studia nacházejí uplatnění u policie ČR, městských policií, Vězeňské služby, Cizinecké policie, sociálních odborů magistrátů a městských úřadů a dále jako výchovní pracovníci různých typů ústavů a zařízení (OU v Ostravě, 2010).

Koncepce oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Palackého v Olomouci

Obor Sociální pedagogika na UP klade důraz na výchovu k hodnotám a na etické aspekty výchovy. Studium se zaměřuje na oblast působnosti sociální pedagogiky se zaměřením na vychovatelskou činnost a práci ve volnočasových zařízeních. V průběhu studia studenti absolvují vychovatelské praxe ve školních či mimoškolních zařízeních pro děti a mládež a praxe v řízení volnočasových aktivit dětí a mládeže. Absolventi budou teoreticky i prakticky připraveni k vykonávání činností pedagogických pracovníků, zejména v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže. Současně budou moci vykonávat pedagogickou činnost v zařízeních sociální péče, zvláště pro děti a mládež (UP v Olomouci, 2010).

Z výše uvedených příkladů lze shrnout, že jednotlivé univerzity studium sociální pedagogiky pojímají různě. Obsah studia je rozvržen buď všeobecněji, kdy studenti získají poznatky o široké oblasti působení sociálních pedagogů, nebo úžeji, kde je studium zaměřeno na konkrétní oblast působnosti, např. zde uvedené příklady – oblast volného času dětí a mládeže nebo zaměření na prevenci a resocializaci.

Koncepce oboru Sociální pedagogika na UTB ve Zlíně je rozepsána v následující kapitole.

3 PROBLEMATIKA PROFESNÍ PŘÍPRAVY STUDENTŮ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY

Problematika profesní přípravy studentů sociální pedagogiky, jakožto příprava odborníků v sociální oblasti, je pro svůj velký rozsah stále velmi diskutovaná. Sociální pedagogové, kteří se podílejí na výchovném působení v sociální oblasti mají velmi rozmanitou pracovní náplň, kterou ovlivňuje:

- věková rozmanitost klientů,
- různé typy prostředí,
- široké spektrum sociálních problémů (Knotová, 1998).

Pracovnímu nasazení ale předchází studium, které zahrnuje velmi širokou oblast společenského života (oblast školství, sociální sféra, oblast působnosti ministerstva spravedlnosti, vnitra, zdravotnictví) a také práci s rozmanitými věkovými skupinami obyvatel (děti, mládež, dospělí, senioři). Obsah studia sociální pedagogiky by měl proto být koncipovaný tak, aby student získal poznatky o osobnosti, vývoji, výchově, vzdělávání, sociální politice, pomoci a o sociologických, ekonomických, psychologických i medicínských otázkách (Bakošová, 2000).

Nezastupitelné místo má v profesní přípravě praxe, jejímž cílem je získat praktické dovednosti, které jsou výsledkem odborné přípravy. Základním úkolem praxe je umožnit studentovi kontakt s reálnou profesí, a rozšířit mu teoretické poznatky tak, aby je mohl aplikovat na výše uvedené sféry společenského života a skupiny obyvatel (Hudecová, 1998).

V souvislosti s přípravou na profesi je nutné se ve zkratce zmínit o zákonu o sociálních službách (108/2006 Sb.), který stanovuje povinné vzdělání všech pracovníků (tedy stávajících i budoucích), jejichž působnost se vztahuje k sociální oblasti následovně:

„Odbornou způsobilostí k výkonu povolání sociálního pracovníka jeb) vysokoškolské vzdělání získané studiem v bakalářském nebo magisterském studijním programu zaměřeném na sociální práci, sociální politiku, sociální pedagogiku, sociální péči nebo speciální pedagogiku, akreditovaném podle zvláštního právního předpisu, ...“ (Zákon o sociálních službách, §110).

3.1 Studijní požadavky oboru Sociální pedagogika

Na studenta jsou kladeny vysoké požadavky na odborné znalosti v rozmanitých oblastech, které se sociální pedagogikou více či méně souvisí. Bakošová rozlišuje dvě skupiny cílových požadavků na absolventy sociální pedagogiky. Jsou to všeobecné a specifické cílové požadavky.

Všeobecné cílové požadavky

- 1) odborné znalosti teoretických základů výchovy (pedagogické, filozoficko-historické, speciálně-pedagogické, etické, sociologické, psychologické, právní, ekonomické, medicínské),
- 2) odborné způsobilosti (sociálně-komunikační, schopnost asertivního jednání, schopnost alternativních výchovných postupů),
- 3) profesionálně morální postoje (vycházejí z hodnotové orientace a z etických mravních norem),
- 4) odborné autodidaktické návyky, vědecko-poznávací potřeby a základní metodologické schopnosti ,
- 5) schopnosti aplikovat teoretické poznatky v praxi (Bakošová, 2000).

Specifické cílové požadavky

- 1) znalosti, schopnosti, dovednosti a návyky plánovat, monitorovat, metodicky a koncepčně usměrňovat sociálně-pedagogickou práci,
- 2) rozlišovat sociální problémy, specifikovat sociálně pedagogické aspekty, respektovat odborné kompetence jiných profesí,
- 3) schopnost spolupracovat s klienty a spolupracovníky,
- 4) zdokonalovat vlastní pedagogické kompetence,
- 5) využívat poznatky sociálně-pedagogické teorie, věd o výchově, historii výchovy a ze současné pedagogiky,
- 6) umět rozhodovat, přijímat a vyjadřovat rozhodnutí v souladu s individuálními a společenskými potřebami,

- 7) schopnost porozumět základním lidským právům, specifikám jednotlivých kultur a etnických menšin,
- 8) zručnost v počítačové a informační technologii, schopnost ochrany informací před zneužitím,
- 9) jazykové znalosti,
- 10) manažerské schopnosti v koncepční a metodické práci (Bakošová, 2000).

Stručně ale trefně tyto požadavky shrnuje Strieženec (In Hudecová, 1998): Specifikem profese sociálního pracovníka (sociálního pedagoga) je komplexní přístup k sociálním klientům a jejich potřebám, ve kterém se integrují částečné přístupy lékaře, psychologa, pedagoga, sociologa, ekonomů a právníků.

3.2 Profesionální příprava studentů sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně

3.2.1 Obsah studia sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně

Obsah studijního oboru Sociální pedagogika není na UTB ve Zlíně zužován na konkrétní výsek problematiky sociální pedagogiky, ale je rozvržen všeobecněji, aby absolvent získal co nejširší uplatnění v dané oblasti na trhu práce (UTB ve Zlíně, 2010).

Náplní studia je teoretické vzdělávání studentů v disciplínách jako pedagogika, filozofie, sociologie, psychologie, zdravotní nauky (anatomie člověka, hygiena), sociální práce, speciální pedagogika a další volitelné předměty, které odrážejí zájmy studentů. Nedílnou součástí je také výuka cizích jazyků (angličtina, němčina).

Studium je doplněno odbornou praxí, kterou si volí studenti podle vlastního uvážení.

Dle mého názoru je ale současná koncepce praxe nedostatečná. Je to dáno tím, že samotný obor má široké pole působnosti. Souvislá praxe představuje pro studenty, kteří ji absolvují, možnost seznámit se s chodem pouze dvou či tří zařízení. Pro přípravu na profesi by bylo vhodnější, kdyby byla do koncepce výuky například zařazena i praxe průběžná. Průběžná praxe by zahrnovala povinnou návštěvu institucí, organizací a zařízení spadajících pod všechny resorty, kde sociální pedagog může působit. Studenti by tak získali přehled o profesi sociálního pedagoga v rozmanitých oblastech, o metodách práce s různými typy klientů a byli by lépe prakticky připraveni na profesi.

3.2.2 Profil absolventa sociální pedagogiky UTB ve Zlíně

Na webových stránkách Fakulty humanitních studií je profil absolventa oboru vymezen následovně: „*Absolvent se orientuje v sociálně pedagogických postupech a metodách práce, aplikuje vhodné výchovné postupy, orientuje se v oblasti školství a sociální práce, vhodným způsobem komunikuje s uživateli sociálních služeb a školských i mimoškolských zařízení, je připraven pro preventivní působení na děti, mládež i dospělé*“ (UTB ve Zlíně, 2010).

3.3 Možnosti uplatnění absolventů sociální pedagogiky

Uplatnění absolventů sociální pedagogiky zahrnuje širokou oblast institucí.

V resortu sociálních věcí naleznou absolventi uplatnění jako sociální kurátoři, sociální asistenti v poradnách pro rodinu a mezilidské vztahy, ústavech sociální péče o seniory, azylových domech a v dalších. **V resortu školství, mládeže a tělovýchovy** jsou to školní kluby a domovy mládeže, dětské domovy, střediska volného času, zařízení ochranné výchovy, instituce výchovného poradenství, pedagogicko-psychologické poradny, střediska preventivní výchovné péče apod. Aktuálně je také potřeba sociálních pedagogů v zařízeních pro ohrožené děti (např. FOD Klokánek). **V resortu zdravotnictví** mohou absolventi působit v psychiatrických léčebnách, rehabilitačních střediscích a v kontaktních centrech – protidrogové, protialkoholní, atp. **V resortu spravedlnosti** nachází sociální pedagogové uplatnění jako probační pracovníci, v nápravných zařízeních, věznicích. Posledním resortem je **resort vnitra**, kam spadají utečenecké tábory a nápravné zařízení (Chudý, 2004).

Zaujalo mě pojetí uplatnění sociálních pedagogů dle Němce, který výše zmíněné oblasti doplňuje netypickým působením na Linkách důvěry a v Mateřských centrech (Němec, 2002).

Oblastí působnosti absolventů sociální pedagogiky mohou být i vzdělávací aktivity (např. semináře pro rodiče), dále poradenství, sociální opora v krizových situacích, pedagogicko-psychologická diagnostika dětí, mládeže a dospělých, prevence vzniku sociálně patologických jevů, sociálně pedagogické intervence nebo výzkumná činnost (UTB ve Zlíně, 2010).

3.4 Profese sociálního pedagoga

Klíma (1993, in Kraus, 2008) charakterizuje sociálního pedagoga jako specializovaného odborníka, který je vybaven teoreticky a prakticky pro záměrné působení na jedince nebo sociální skupiny. Toto působení pokrývá zejména oblast, kde se životní ráz jedinců nebo sociálních skupin vyznačuje destruktivním či nekreativním způsobem uspokojování potřeb a utváření vlastní identity.

Gulová (2002, in Gulová 2008) hovoří o prázdnotě života lidí v dnešní společnosti a individualismu, díky kterým je profese sociálního pedagoga tak potřebná. Lidé tráví svůj volný čas špatným způsobem, nedostává se jim tak kvalitních hodnot, což se odráží nejen na rodině (krize rodiny v současnosti), ale i na celé společnosti.

Kraus (2008) uvádí, že sociální pedagog jako profesionál řídí a organizuje výchovný proces a působí na subjekty výchovy ve dvou rovinách:

- 1) **Rovina integrační** – ve které se zaměřuje na jedince, kteří potřebují odbornou pomoc a podporu k překonání překážek.
- 2) **Rovina rozvojová** – která se týká životního stylu a naplňování volného času celé populace.

3.5 Kompetence sociálního pedagoga

Pojem kompetence sociálního pedagoga v sobě zahrnuje vědomosti, schopnosti a způsobilost sociálních pedagogů k výkonu povolání. Bakošová za specifické kompetence sociálního pedagoga považuje **edukační kompetenci sebevýchovy a sebevzdělání, kompetenci převýchovy, kompetenci poradenství, kompetenci prevence a kompetenci managementu** (Bakošová, 2005).

Dle Krause se problematika kompetencí pojí s **výbavou vědomostí širšího společensko-vědního základu**, do kterého patří pedagogické, psychologické a sociologické vědomosti. Dále obsahuje speciální znalosti sociální pedagogiky, pedagogiky volného času atp. Do **spektra praktických dovedností** zařazuje především schopnost sociální komunikace, využívání sociálně pedagogické prevence a terapie, asertivně jednat, umět řešit problémy. Důležité jsou také **vlastnosti osobnosti**, jako vnímavost pro různé životní situace, různá prostředí. Sociální pedagog musí být celkově psychicky vyrovnaný, emočně stabilní a mít schopnost sebekontroly (Kraus, 2008).

Gulová rozvíjí výše zmíněné kompetence potřebou taktu, organizačními schopnostmi a dovednostmi v oblasti zájmových činností. Důležitá je také orientace v současném dění a vliv médií (Gulová, 2008).

Mazánková rozděluje kompetence, jež jsou potřebné k vykonávání profese, do dvou skupin: **osobnostní předpoklady** (vlastnosti, schopnosti, dovednosti) a **odborné předpoklady**, které jsou důležité z hlediska manažerské funkce sociálního pedagoga. K osobnostním předpokladům řadí osobní odpovědnost, tvořivost, schopnost řešit problémy, kritické myšlení, schopnost týmové spolupráce, empatie a tolerance (Mazánková, 2001).

Gulová doplňuje, že tyto kompetence jsou v současné době ceněny více, než rozsah samotných znalostí (Gulová, 2008). Je proto důležité se na tyto osobnostní předpoklady zaměřit, a rozvíjet je, aby byla práce sociálního pedagoga co nejefektivnější.

Odborné předpoklady jsou dvojího typu – ty, které se vztahují k oboru a ty, které se vztahují k pedagogické činnosti sociálního pedagoga. Jako nejdůležitější předpoklad pro výkon profese vidí Mazánková kompetenci pedagogickou, která zahrnuje vědomosti, dovednosti a postoje sociálního pedagoga. Tyto se týkají oblastí **interpersonální strategie, komunikativních dovedností, organizace a řízení činností žáků (klientů), sebehodnocení a sebereflexe**. Potřebné zkušenosti (odborné předpoklady) samozřejmě získává sociální pedagog po určité praxi, zkušenostech a empirických poznatcích (Mazánková, 2001).

4 PŘÍSTUP STUDENTŮ KE STUDIU

Pro profesní přípravu je důležité, jak studenti k samotnému studiu přistupují. Toto se samozřejmě netýká pouze studentů sociální pedagogiky, ale studentů jakéhokoliv oboru. Závěrečná kapitola teoretické části předchází samotné části empirické, ve které budu věnovat pozornost přístupu studentů sociální pedagogiky k přípravě na profesi.

4.1 Motivace a aktivita v učení

Motivace v učení je dle Löweho (1977) „hnacím“ prostředkem k osvojování vědomostí a dovedností. Aktivitu v učení pak definuje jako činnost přímo nebo nepřímo vyvolaná vyučujícím, která se projevuje osvojováním vědomostí a dovedností (Löwe, 1977).

4.2 Přístupy studentů k učení

Přístup studentů k učení je činnost, při které si student uvědomuje své možnosti a meze, motivy této činnosti, její úkol a výsledek učení. Řada autorů tuto problematiku definuje rozdílně. „*Přístup k učení odráží vztah mezi osobou a situací*,..“ (Schmeck, 1988, in Mareš, 1998) „*Přístup ke studiu je kombinací žákovy strategie učení a motivu učení*.“ (Biggs, 1988, in Mareš, 1998).

Mareš (1998) dále rozděluje přístup k učení na dva základní typy a to **povrchový** přístup k učení a **hloubkový přístup** k učení. Studenty s povrchovým přístupem k učení učivo nebaví, nesnaží se spojovat souvislosti mezi jednotlivými předměty, učí se proto, aby „to už měli za sebou.“ Nemají o učivo a učení zájem a ve svém přístupu jsou spíše pasivní. Opačem jsou studenti s hloubkovým přístupem k učení, které učení baví a především se zajímají o nové poznatky, chtějí se dozvědět nové informace.

Není nutné zdůrazňovat, že pro povolání sociálního pedagoga je důležité, aby studenti přistupovali k učení hloubkově. Poznatky z jednotlivých předmětů je nezbytné propojovat s ostatními, aby získali ucelenou představu o dané problematice, jevech a byli schopní tyto poznatky aplikovat v praxi. Podrobněji se na přístup studentů ke studiu sociální pedagogiky zaměřuje praktická část této práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PROJEKT VÝZKUMU

5.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu je zjistit, jak přistupují studenti třetího ročníku oboru sociální pedagogika v prezenční i kombinované formě ke studiu, jakožto k přípravě na profesi. Výzkum zahrnuje otázky týkající důvodů výběru oboru, aktivity ve vyučování, přípravě na zkoušky, podvádění u zkoušek, čerpání vědomostí z různých zdrojů, výběru praxe či stáže, dobrovolnictví, individuální přípravě na profesi a navázání na další studium.

5.2 Stanovení výzkumných otázek

Jaké důvody motivovaly studenty k výběru oboru a jaká je jejich spokojenost s oborem?

Jaký je přístup studentů k výuce, jako ke zdroji teoretických poznatků pro profesi?

Jaký je přístup studentů k přípravě na zkoušky a k podvádění?

Jak se studenti sami teoreticky připravují na profesi?

Jak se studenti aktivně připravují v praxi na profesi?

Jak hodnotí studenti svoji připravenost z výuky a jak přistupují k dalšímu vzdělávání?

5.3 Druh výzkumu

Výzkum je koncipován jako kvantitativní, jehož cílem je zjistit větší množství dat od co možná největšího počtu respondentů. Výzkum probíhal přímo na Fakultě humanitních studií v měsíci únoru 2010.

5.4 Výzkumná metoda

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila dotazník. Tuto metodu jsem vybrala pro poměrně jednoduché a snadno statisticky zpracovatelné údaje od většího počtu jedinců. Nevýhodou může být malá návratnost dotazníků (Gavora, 2000). V dotazníku jsem použila uzavřené, polouzavřené i otevřené otázky. Touto variabilitou otázek jsem se chtěla vyhnout případné ztrátě pozornosti dotazovaných.

5.5 Výzkumný vzorek

Pro svůj výzkum jsem použila záměrný dostupný výběr skupiny respondentů, který tvořili studenti Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Z tohoto souboru jsem vybrala studenty posledních, tj. třetích ročníků bakalářského studijního oboru sociální pedagogika, prezenční a kombinované formy. Studentům byly rozdány tištěné dotazníky, následně i dotazníky v emailové formě. Celkový počet respondentů byl 125.

6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

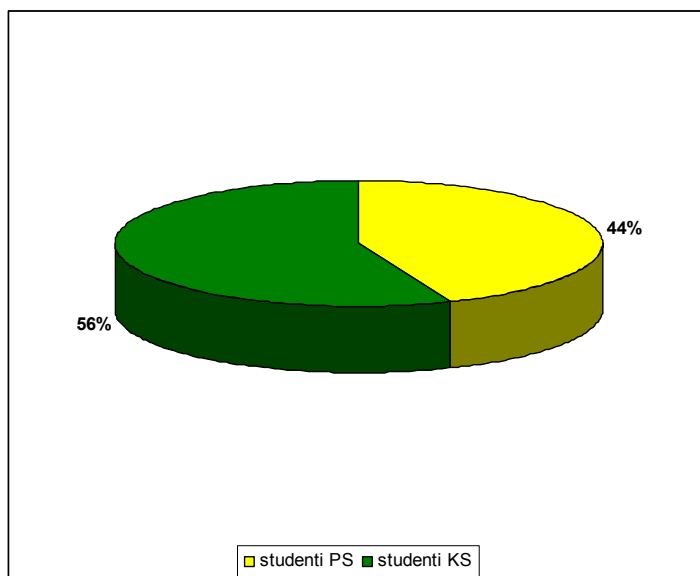
Dotazník pro studenty prezenčního studia se v několika otázkách liší od dotazníku pro studenty kombinovaného studia. Toto rozlišení se týká především otázky praxe a představ o budoucím povolání, které jsem zařadila do dotazníku studentů prezenční formy studia. U kombinované formy se ptám na volbu stáže mimo pracoviště a setrvání v nynějším zaměstnání. Tyto a další rozdíly jsou podrobněji vysvětleny v následujícím vyhodnocení výzkumu. Dotazník se skládá z 25-ti otázek, každá je zvlášť vyhodnocena. Při zpracování údajů jsem použila tabulky nebo výsečové a sloupcové grafy, které jsou doplněny slovním popisem výsledků. Některé odpovědi uvedené v grafech jsem zkrátila z důvodu jejich obsáhlosti, avšak smysl odpovědí je zachován. Celé znění je pak uvedeno v dotaznících v příloze PI a PII.

V následující kapitole, zabývající se deskripcí dat, jsou pod jednotlivé výzkumné otázky zařazeny otázky z dotazníku, které nemusí být vždy v pořadí, ve kterém se v dotazníku vyskytovaly.

6.1 Deskripce získaných dat

Z celkového počtu 125 dotázaných odpovědělo 55 studentů prezenční formy a 70 studentů kombinované formy studia sociální pedagogiky.

Graf 1: Rozdělení respondentů dle formy studia

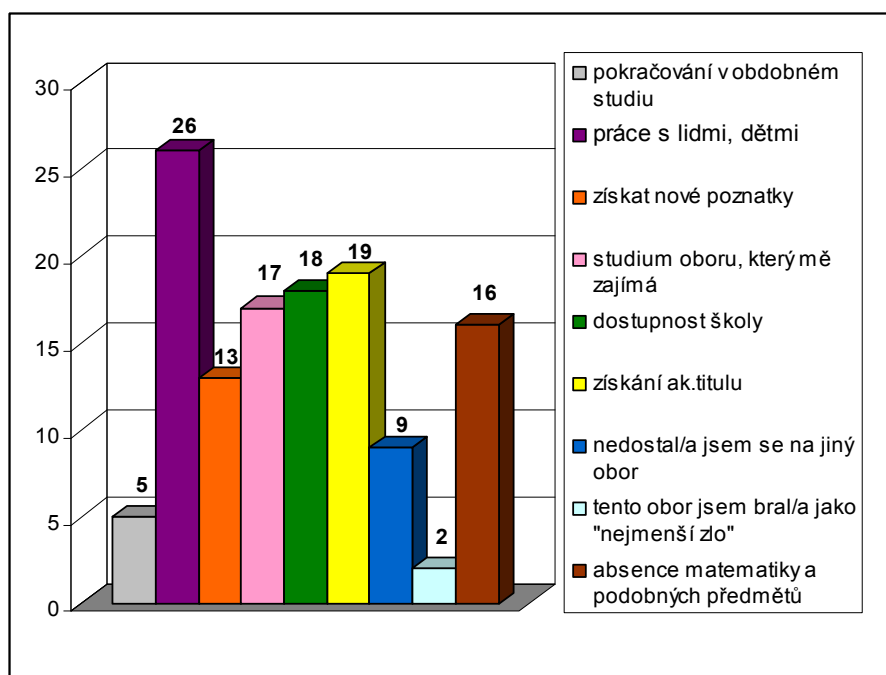

1. Jaké důvody motivovaly studenty k výběru oboru a jaká je jejich spokojenost s oborem?

Ot. 1. Důvody, které Vás motivovaly k výběru studia sociální pedagogiky:

U studentů prezenční formy sociální pedagogiky byla nejčastějším důvodem pro volbu oboru práce s lidmi, dětmi (26). Dalšími nejčastěji volenými faktory bylo získání akademického titulu (19), dostupnost školy (18), studium oboru, který je zajímavá (17) a absence matematiky a podobných předmětů (16). Rozšířit si své znalosti a získat nové poznatky chtělo 13 respondentů, 9 respondentů se nedostalo na jiný obor studia, 5 respondentů se rozhodlo studovat sociální pedagogiku na základě svého obdobného studia na střední škole a 2 respondenti si zvolili tento obor jako „nejmenší zlo“. Dvě možnosti – zvolil/a jsem si tento obor kvůli partnerovi/ce a jiný důvod nebyly zvoleny.

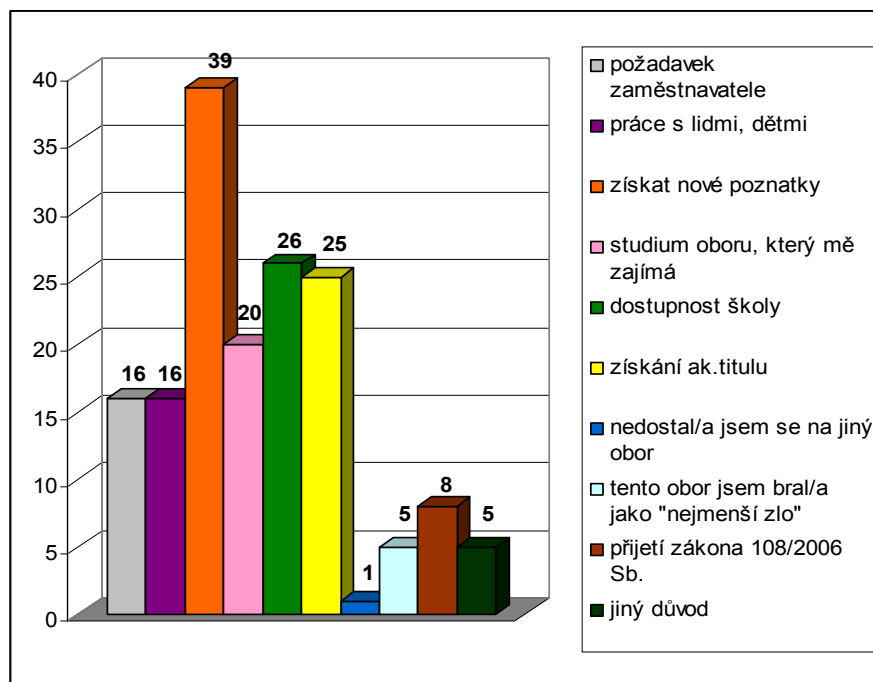
Graf 2: Důvody výběru oboru sociální pedagogika - PS

U studentů kombinované formy studia bylo hlavní motivací rozšířit si své znalosti a získat nové poznatky (39). Dalším nejčastějším pro faktorem byla dostupnost školy (26) a získání akademického titulu (25). Další odpovědi byly - studium oboru, který mě zajímá (20), práce s lidmi, dětmi (16), požadavek zaměstnavatele (16). Přijetí zákona 108/2006 Sb. bylo důvodem ke studiu pro 8 respondentů, pro 5 studentů je tento obor „nejmenší zlo“. Pět respondentů KS zvolilo možnost jiný důvod, zde jsou zdůvodnění: „zadní vrátka pro život“; „snížení platu z důvodu, že nemám ak.titul“; „po ukončení studia, změna zaměstná-

ni, využiji v nové práci“; „větší naděje na získání zaměstnání“; „platové ohodnocení v zaměstnání“. V jednom případě bylo faktorem pro volbu tohoto oboru to, že se respondent nedostal na jiný obor.

Graf 3: Důvody výběru oboru sociální pedagogika - KS

Ot. 2. S výběrem svého nynějšího oboru studia jsem:

Z níže znázorněných údajů lze vyčíst, že jsou studenti celkově s vybraným oborem spokojeni. Kladnou odpověď zadrželo 78,2% studentů prezenčního a 94,3% kombinovaného studia. U této otázky byl požadavek „*uved'te důvody své odpovědi*“. Zajímavé bylo, že i když studenti zadrželi jednu z kladných možností, do důvodů psali i negativa.

Tabulka 2: Spokojenost s výběrem oboru

ODPOVĚĎ	PREZENČNÍ STUDIUM		KOMB. STUDIUM	
	abs.	%	abs.	%
velmi spokojen/a	1	1,8%	10	14,3%
spíše spokojen/a	14	25,5%	24	34,3%
spokojen/a	28	50,9%	32	45,7%
nespokojen/a	1	1,8%	3	4,3%
spíše nespokojen/a	10	18,2%	1	1,4%
velmi nespokojen/a	1	1,8%	0	0,0%
CELKEM	55	100,0%	70	100%

Nejčastější psané odpovědi u prezenčních studentů byly: „zajímavé předměty“; „nenáročnost studia“; „informace nám podávané jsou moc obecné“; „moc teorie a málo praktických předmětů“. Vybrané zajímavé odpovědi: „Je to aktuální, dostupnost práce po škole.“ „Jsem spokojena s výběrem oboru, ale chtěla bych, aby byla výuka více zaměřena prakticky, na praktické řešení problémů.“ „Některé předměty by bylo dobré rozšířit, jiné mi nepřípadají zásadní. Umístění předmětů do semestrů by bylo provést tak, aby na sebe navazovaly. Informovanost o zásadních věcech je hrozná.“

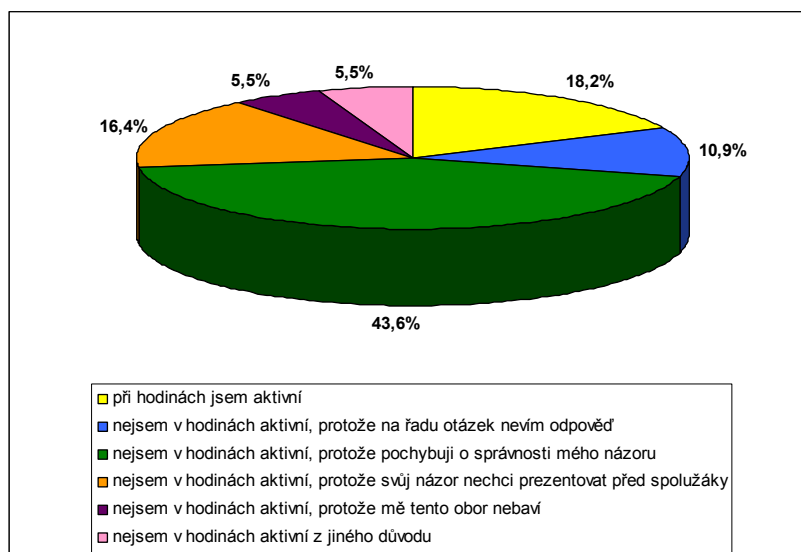
U studentů kombinovaného studia byly nejčastějšími psanými odpověďmi: „zajímavé předměty“ a „nové poznatky“, ale také „chybí návaznost na jednotlivé předměty“. Vybrané zajímavé odpovědi: „Obor je docela zvládnutelný a potřebný jak pro pracovní uplatnění tak pro běžný život.“ „Znalosti mi pomáhají v mém oboru.“ „Myslím, že v některých předmětech jsme se nic nedozvěděli.“ „Nezáleží na názorech studenta, na jeho znalostech a dovednostech.“

2. Jaký je přístup studentů k výuce, jako ke zdroji teoretických poznatků pro profesi?

Ot. 3. Studentům bývá často vytýkána nízká aktivita při hodinách. Jste Vy osobně při výuce aktivní? Pokud ne, proč tomu tak je?

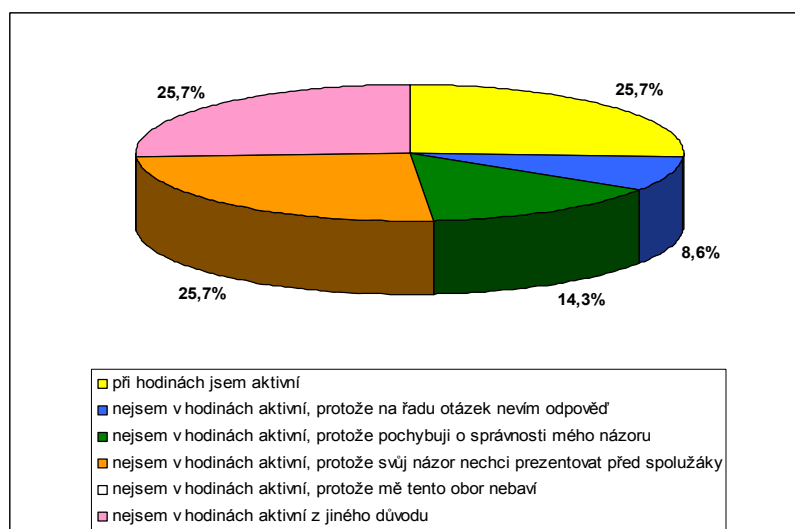
Nejčastější volenou odpovědí u studentů PS bylo nejsem v hodinách aktivní, protože pochybuji o správnosti mého názoru (43,6%). Procentuální vyjádření dalších odpovědí je uvedeno v grafu. Jako jiné důvody studenti uváděli: „Nejsem zvyklá na aktivní hodiny. Od ZŠ jen sedím a poslouchám – studenti by měli být k tomuto druhu výuky vedeni (alespoň od SŠ).“ „Záleží na hodině a přístupu učitele ke studentovi. V některých hodinách mi to problém nedělá, jindy ano.“ „Nejsem aktivní spíše z nervozity - jsem velký trémista.“

Graf 4: Aktivita studentů v hodinách – PS

U studentů KS vyšly se shodným výsledkem tři možnosti – jsem při hodinách aktivní; nejsem v hodinách aktivní, protože svůj názor nechci prezentovat před spolužáky a nejsem v hodinách aktivní z jiného důvodu (vše shodně po 25,7%). Jako jiné důvody neaktivity studenti uváděli: „*Je nás ve třídě příliš mnoho, není prostor*“ (4); „*máme pouze přednášky*“ (2); „*hodiny nevyžadují aktivitu*“ (2); „*někteří vyučující nedávají možnost*“; „*nechci prezentovat obecně*“; „*jelikož úroveň vyučujících většinou není příliš vysoká*“; „*na hodinách nejsem, neboť nemám hlídání pro své malé děti*“; „*některé pedagogy by můj názor mohl nepříjemně rozladit*“; „*nelze jednoznačně odpovědět, hodně záleží na situaci, tématu i přednášejícím*“.

Graf 5: Aktivita studentů v hodinách – KS

Ot.4. Jak se připravujete na výuku?

Cílem této otázky bylo zjistit, jakou formu má teoretická příprava na výuku během semestru. U studentů, kteří zahrli možnost připravují se, pouze je-li nějaký úkol lze předpokládat, že jejich teoretická příprava na profesi spočívá pouze ve vykonání zkoušek, stejně jako u studentů se zahrnutou možností nepřipravují se.

Tabulka 3: Příprava na výuku

ODPOVĚDI	PREZENČNÍ STUDIUM		KOMBINOVANÉ STUDIUM	
	abs.	%	abs.	%
čtu si zápisky z přednášek, text ve skriptech	13	23,6%	33	47,1%
připravuji se z materiálů učitelů	2	3,6%	12	17,1%
čtu doporučenou literaturu	0	0%	9	12,9%
čtu literaturu nad rámec doporučení	0	0%	2	2,9%
připravuji se pouze je-li nějaký úkol, mám prezentaci, referát	39	70,9%	6	8,6%
nepřipravuji se	1	1,8%	8	11,4%
CELKEM	55	100%	70	100%

Z tabulky lze zjistit, že se studenti PS v největší míře připravují na výuku pouze, mají-li přednést referát či prezentaci (70,9%). Menšina studentů si čte své poznámky z přednášek nebo text ve skriptech (23,6%) nebo si čte materiály poskytnuté vyučujícími (3,6%). Nejmenší zastoupení měla odpověď nepřipravuji se (1,8%).

Největší množství studentů kombinované formy označilo odpověď čtu si zápisky z přednášek, text ve skriptech (47,1%). 17,1% dotazovaných se připravuje z materiálů učitelů, 12,9% čte doporučenou literaturu. 11,4% se nepřipravuje vůbec, 8,6% zahrlo možnost připravují se pouze je-li nějaký úkol, mám prezentaci, referát a 2,9% studentů čte literaturu nad rámec doporučení.

Ot. 5. Pokud jste zatrhl/a možnost „nepřipravuji se“, uveďte prosím proč

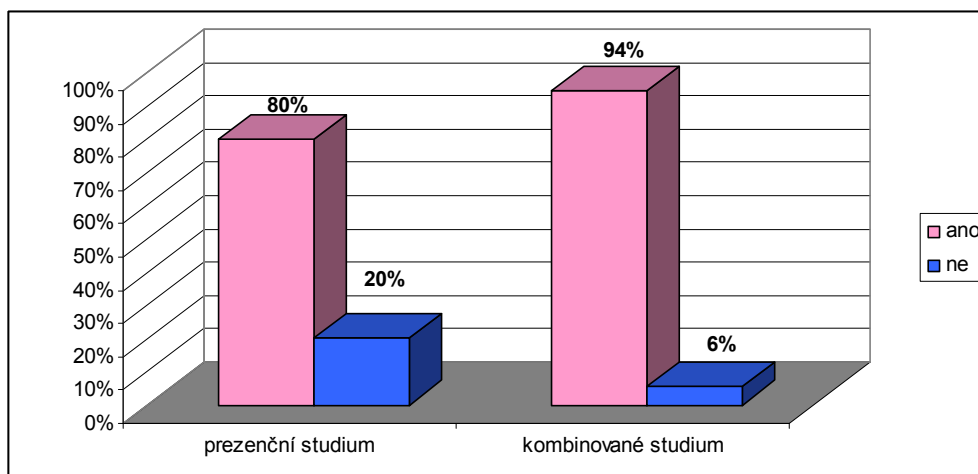
Tuto možnost zatrhl v předchozí otázce celkem 9 studentů (podrobněji viz tabulka výše).

- Možnost nemám čas zatrhl 3 studenti KS.
- Možnost nemám motivaci zatrhl 1 student PS, 2 studenti KS.
- Možnost jiný důvod zatrhl 3 studenti KS, důvody: „učím se až na zkoušky“; „nepotřebuji přípravu, těžím ze své profese“ a „není nutné se připravovat předem“.

Ot. 6. Snažíte se pochopit souvislosti mezi jednotlivými předměty?

Tato otázka mapuje, zda-li studenti obou forem při studiu spojují poznatky z jednotlivých předmětů.

Graf 6: Snaha o pochopení souvislostí mezi předměty

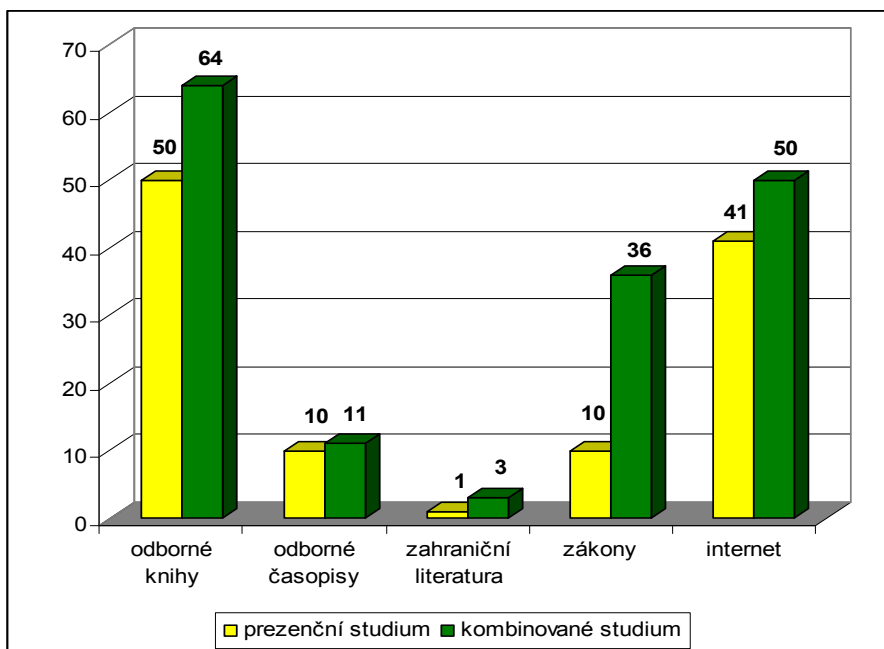

Odpovědi u této otázky jsou jednoznačné. U PS možnost ano označilo 80% studentů, 20% studentů souvislosti nehledá a každý předmět se učí zvlášť. U KS rovněž převažuje kladná odpověď, ano zatrhl 94% studentů a ne pouze 6%.

Ot. 11. Ze kterých zdrojů obecně čerpáte informace ke svým pracím? (uveďte max. 5 odpovědí)

V této otázce jsem se ptala, z jakých zdrojů nejčastěji studenti čerpají informace ke svým pracím. Vybrala jsem pět nejčastějších zdrojů, ze kterých měli respondenti na výběr jeden až všechny možné.

Graf 7: Čerpání informací ze zdrojů k pracím

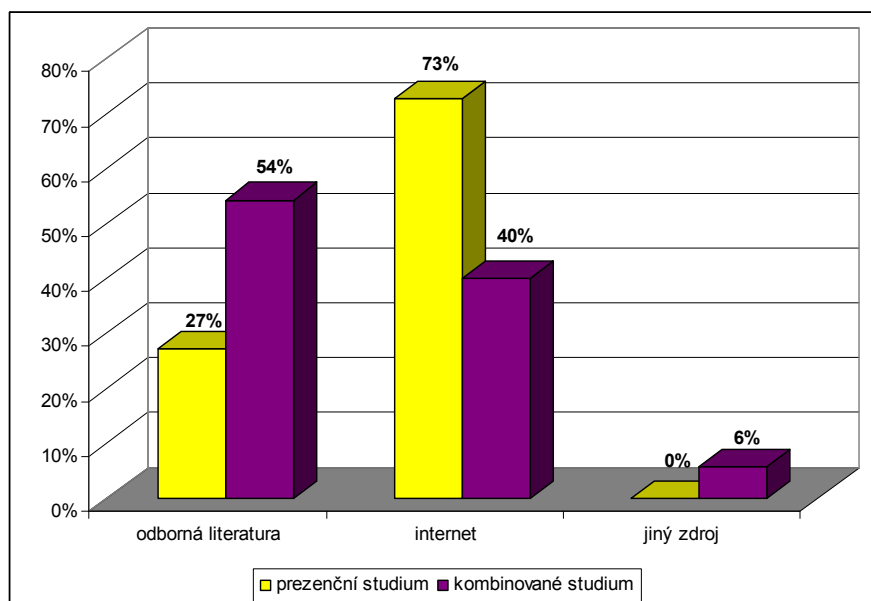
V této otázce se studenti obou forem shodli, že nejvíce využívají při svých písemných pracích odborné knihy (PS 50, KS 64) a internet (PS 41, KS 50). Pomocným zdrojem u prací studentů kombinované formy jsou zákony, které uvedla polovina dotazovaných (36). U prezenční formy byla tato možnost zvolena 10x. Dalším zdrojem jsou odborné časopisy (PS 10, KS 11) a nejméně čerpají studenti ze zahraniční literatury (PS 1, KS 3).

Ot. 12 PS: Pokud máte přednést referát, který nemusíte vyučujícímu odevzdat, čerpáte z:

Ot. 12 KS: Pokud byste měl/a přednést referát, který byste nemusel/a vyučujícímu odevzdat, čerpal/a byste z:

Tuto otázku jsem do dotazníku zařadila pro srovnání s otázkou předchozí. Použité zdroje k pracím, které studenti předkládají vyučujícím a k pracím, které nemusí odevzdat, tzn. které nebudou podrobněji kontrolovány, se mohou lišit.

Graf 8: Čerpání informací ze zdrojů k referátům

Studenti prezenční formy nejčastěji užívají ke svým referátům prezentovaných v hodinách internet, jak vyšlo z dotazníkového šetření. Celých 73% dotazových zatrhllo tuto odpověď. Pouze 27% studentů čerpá informace k referátům či prezentacím z odborné literatury.

Studenti kombinované formy by informace k referátům nebo prezentacím přednostně čerpali z odborné literatury (54%). Internet by použilo 40% dotázaných. Zde byla také zvolena možnost jiný zdroj (6%), ke které bylo připsáno: „Ze svých zkušeností (2)“; „Předně z kurzů, které absolvuji mimo studium“; „Zdroje kombinuji – interní materiály zaměstnavatele“.

3. Jaký je přístup studentů k přípravě na zkoušky a k podvádění

Ot. 7. Jak dlouho se průměrně připravujete na zkoušku?

Otázku délky přípravy na zkoušku jsem zařadila do dotazníku pouze pro doplnění, pro ilustraci přístupu studentů k učení.

Tabulka 4: Průměrná doba přípravy na zkoušku

ODPOVĚDI	PREZENČNÍ STUDIUM		KOMBINOVANÉ STUDIUM	
	abs.	%	abs.	%
více jak dva týdny	1	1,8%	16	22,9%
dva týdny	2	3,6%	15	21,4%

týden	26	47,3%	24	34,3%
tři dny	24	43,6%	12	17,1%
stačí mi den před zkouškou	2	3,6%	3	4,3%
CELKEM	55	100%	70	100%

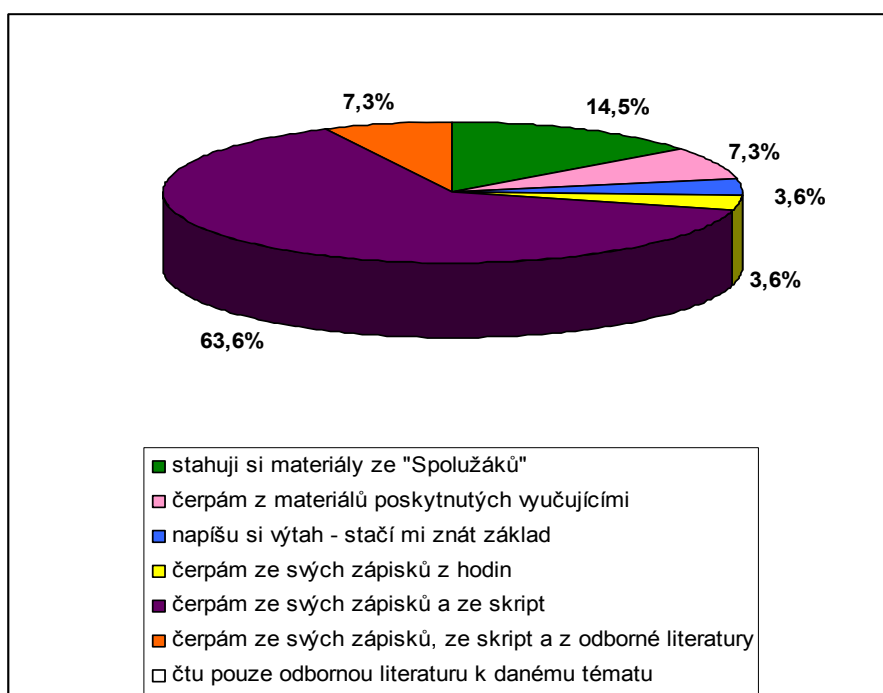
Nejčastěji se studenti prezenční formy studia připravují na zkoušku týden (47,3%) nebo tři dny (43,6%). Shodně po 3,6% má možnost dva týdny a stačí mi den před zkouškou. Pouze jeden respondent zatrhł možnost více jak dva týdny.

Nejvíce volenou odpovědí u studentů KS byl týden (34,3%), o něco menší počet respondentů se na zkoušku připravuje více jak dva týdny (22,9%). Průměrně dva týdny se připravuje 21,4% dotazovaných, tři dny stačí 17,1% a pouze jeden den před zkouškou se učí 4,3% studentů.

Ot. 8. Jak se připravujete na zkoušku?

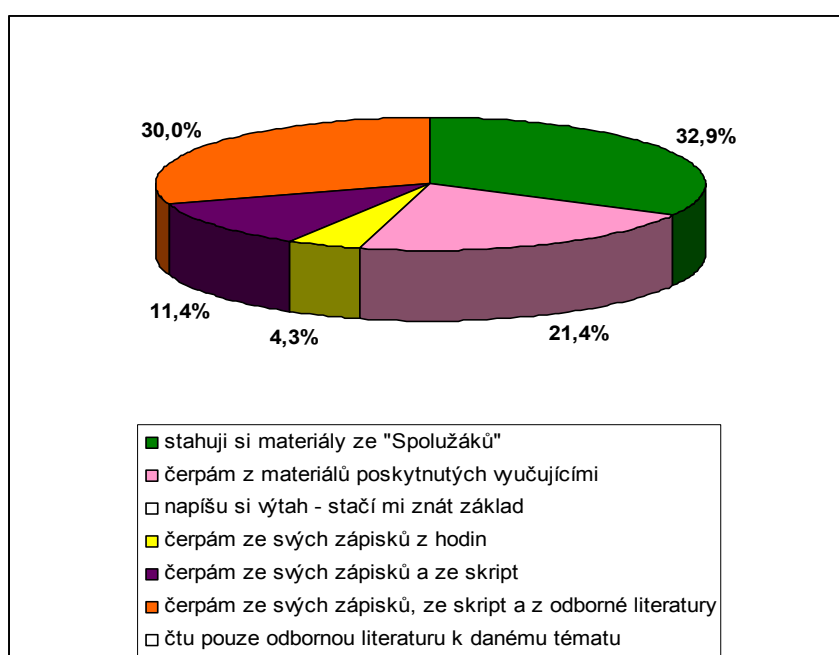
Studenti mají několik možností zdrojů, ze kterých se mohou na zkoušku připravovat. Každý vyučující ve svých přednáškách či seminářích předkládá studentům poznatky potřebné k úspěšnému vykonání zkoušky, ale také uvádí doporučenou literaturu. Tato otázka zjišťuje, ze kterých zdrojů se nejčastěji studenti obou forem studia připravují.

Graf 9: Forma přípravy na zkoušku - PS

Z grafu je jasné, že většina (63,6%) studentů PS při přípravě na zkoušku čerpá ze svých zápisků z přednášek či seminářů a ze skript daného předmětu. 14,5% dotázaných využívá internetových stránek „Spolužáci“, ze kterých si materiály stahuje. Shodně po hodnotě 7,3% mají odpovědi čerpám z materiálů poskytnutých vyučujícími a čerpám ze svých zápisků, ze skript a z odborné literatury. Dva studenti (3,6%) pak uvedli, že jim stačí pouze základní informace, zvolili možnost napíšu si výtah – stačí mi znát základ. Jiným dvěma studentům (3,6%) zase stačí jen vlastní zápisky.

Graf 10: Forma přípravy na zkoušku - KS

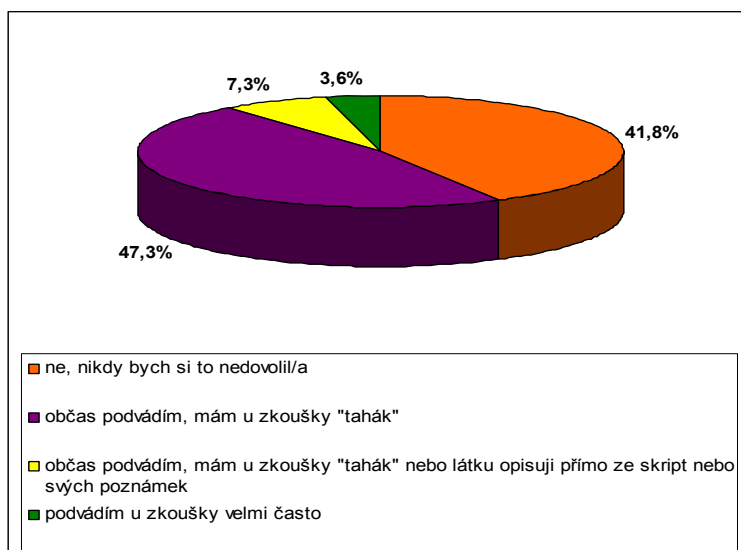

Nejvíce studentů kombinované formy studia stahuje materiály ze „Spolužáků“ (32,9%). O něco méně studentů (30%) čerpá při učení ke zkoušce ze svých zápisků, ze skript a z odborné literatury. 21,4% využívá materiálů, které poskytnou vyučující, 11,4% čerpá ze svých zápisků z hodin a ze skript. Nejméně studentů čerpá pouze ze svých zápisků (4,3%).

Ot. 9. Podvádíte u zkoušky? Pokud ano, tak jakým způsobem?

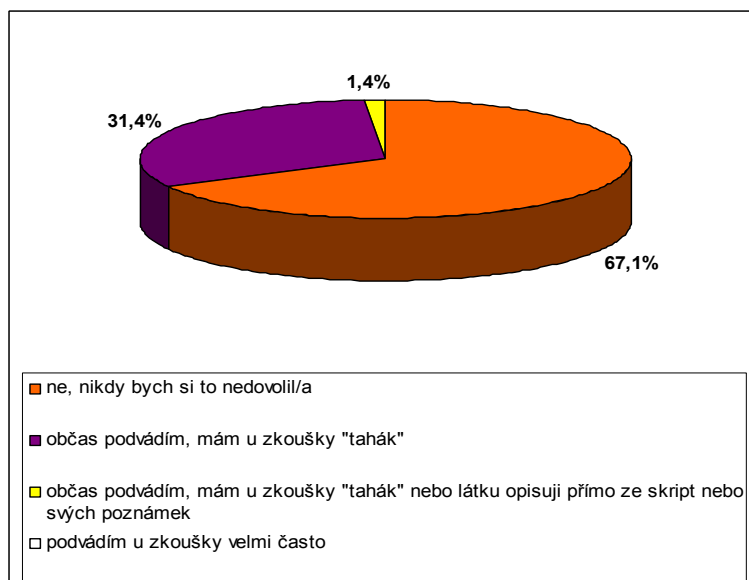
S problematikou zkoušek se pojí nejen otázka přípravy, ale také podvádění. Položením této otázky byla snaha zjistit, jak jsou u zkoušek poctiví studenti sociální pedagogiky.

Graf 11: Podvádění u zkoušek - PS

Občas u zkoušky podvádí 47,3% studentů prezenční formy oboru sociální pedagogika. O něco méně studentů (41,8%) zahrlo možnost ne, nikdy bych si to nedovolil/a. Látku opisuje u zkoušky přímo ze skript nebo z poznámek 7,3% dotázaných. Dva studenti (3,6%) zahrli možnost podvádím u zkoušky velmi často.

Graf 12: Podvádění u zkoušek - KS

Podle průzkumu 67,1% studentů kombinované formy nikdy u zkoušky nepodvádí. K této možnosti - ne, nikdy bych si to nedovolil/a - připsali tři studenti své poznámky „*je to nedůstojné*“, „*nemám na to nervy*“ a „*obava z prozrazení*“. Ke druhé možnosti občas podvádím, mám u zkoušky tahák (31,4%), připsali tři studenti „*radím se s kolegyní (spolužač-*

kou)“). Pouze jednou byla zatrhnuta odpověď občas podvádím, mám u zkoušky „tahák“ nebo látku opisuji přímo ze skript nebo svých poznámek (1,4%).

Ot.10. Pokud jste zatrhli možnost „podvádím“, napište proč podvádíte u zkoušky

Písenné odpovědi studentů, kteří v předchozí, tj. 9. otázce zatrhli možnost podvádím, jsem dala do skupin, které znázorňuje následující tabulka. Jedná se o 32 studentů prezenční a 23 studentů kombinované formy studia.

Tabulka 5: Důvod podvádění u zkoušek

ODPOVĚDI	PREZENČNÍ STUDIUM		KOMBINOVANÉ STUDIUM	
	abs.	%	abs.	%
bez odpovědi	1	3,1%	3	13,0%
podváděl/a jsem max. 1-2x	1	3,1%	6	26,1%
nedostatek času na učení	4	12,5%	5	21,7%
tahák mě "nakopne"	11	34,4%	4	17,4%
abych uspěl/a	2	6,3%	3	13,0%
velké množství učiva	3	9,4%	1	4,3%
látka je složitá; nepamatuji si definice	6	18,8%	1	4,3%
jiná odpověď	4	12,5%	0	0,0%
CELKEM	32	100%	23	100%

Nejvíce studentů prezenční formy, 34,4%, užívá „tahák“ jako nápovědu, opěrný bod. Druhá nejčastější odpověď ukazuje, že si studenti na „taháky“ píšou definice nebo složité pasáže z látky, které si nejsou schopni zapamatovat (18,8%). Dalším zdůvodněním, proč dotázaní podvádějí u zkoušky, byl nedostatek času (12,5%), jiné odpovědi (např. „*účel světí prostředky*“) s rovněž 12,5%. Pro některé studenty zkoušky obnášejí velké množství učiva, tak si píšou taháky (9,4%). Jistoty, že uspějí, chce pomocí podvádění dosáhnout 6,3% studentů. 3,1% podvádělo pouze 1-2x, stejné procentuální zastoupení na otázku neodpovědělo.

Většina z „podvádějících“ studentů kombinované formy uvedla, že podváděla jen 1-2x (26,1%). Pro 21,7% dotazovaných je důvodem k psaní „taháků“ nedostatek času na učení. Mnohé „tahák nakopne“ (17,4%) a pomůže jim tak si na látku vzpomenout. 13% chce mít díky podvádění jistotu, že zkoušku zvládne, jiných 13% respondentů na otázku neodpově-

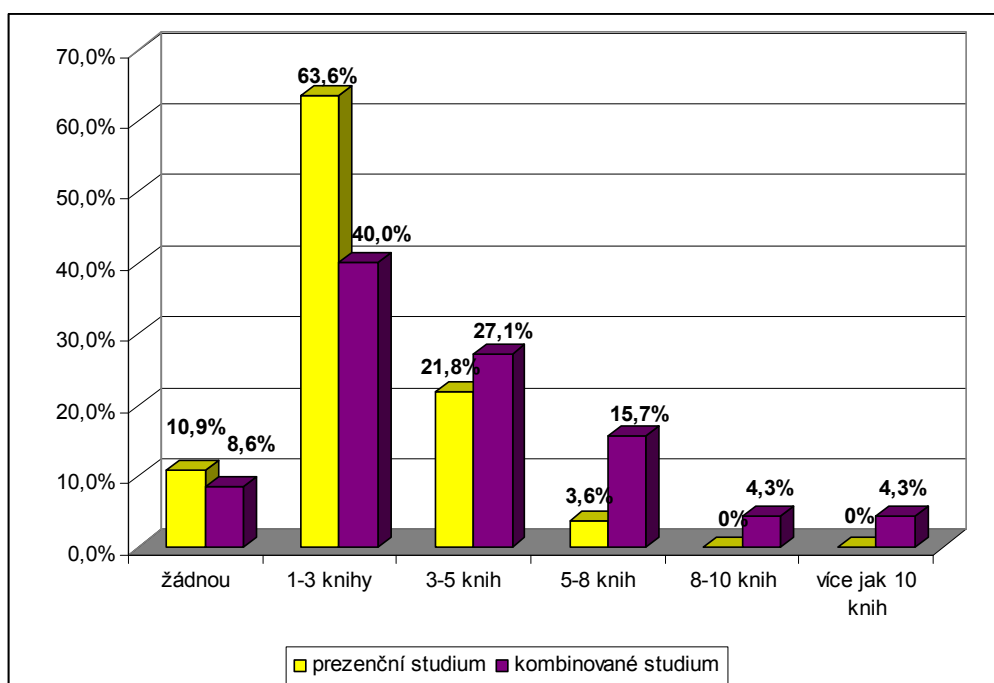
dělo. Shodně po 4,3% měly odpovědi látka je složitá; nepamatuji si definice a velké množství učiva.

4. Jak se studenti sami teoreticky připravují na profesi?

Ot 13. Kolik odborné literatury přečtete celkově za semestr?

Tato otázka se vztahuje k četbě odborné literatury k přípravě na výuku i mimo ni. Souvisí tak s individuální teoretickou přípravou studentů na výuku i na profesi.

Graf 13: Počet knih přečtených za semestr

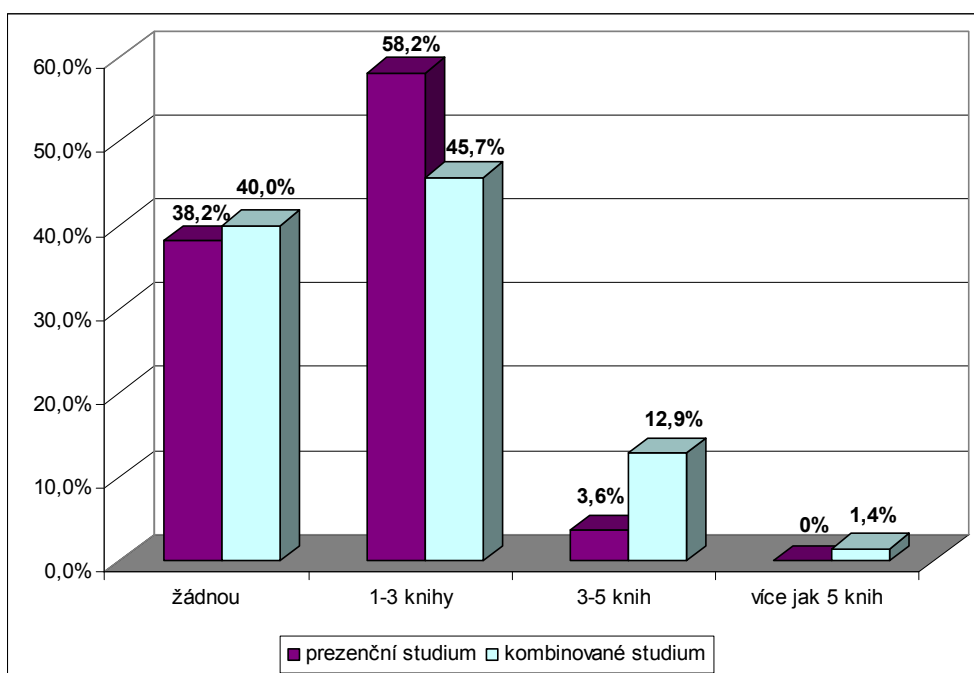
Procentuálně nejvíce je u PS zastoupena možnost 1-3 přečtené knihy za semestr (63,6%). Druhou nejčastěji volenou odpovědí byla 3-5 knih (21,8%). 10,9% studentů nepřečte za semestr žádnou knihu. 3,6% dotázaných uvedlo, že přečtou 5-8 odborných knih.

U kombinované formy měla rovněž největší zastoupení možnost 1-3 knihy (40%). Druhou nejčastěji označenou odpovědí byla 3-5 knih (27,1%), další 5-8 knih (15,7%). Žádnou knihu nepřečte 6 studentů (8,6%). Studenti KS také zahrli odpovědi 8-10 knih (4,3%) a více jak 10 knih (4,3%).

Ot. 14 Kolik odborné literatury, která se nevztahuje k úkolům (referáty, seminární práce, projekty, apod.) přečtete za semestr?

Tato otázka je filtrací otázky předchozí, studenti měli vybrat kolik knih přečtou mimo rámec výuky, tzn. odborné knihy pouze pro vlastní vzdělávání.

Graf 14: Počet přečtených knih mimo rámec výuky

Nejvíce volenou odpovědí u studentů prezenční formy byla odpověď 1-3 přečtené knihy mimo rámec výuky za semestr (58,2%). 38,2% studentů literaturu, která se nevztahuje přímo k úkolům do výuky, nečte. 3,6% dotázaných přečte 3-5 knih. Odpověď více jak 5 knih nezatrhl žádný ze studentů.

1-3 knihy mimo rámec výuky přečte 45,7% respondentů z kombinované formy studia. Druhou nejčastější odpovědí byla možnost žádnou, kterou zvolilo 40% dotázaných. U této zkoumané skupiny přečte 3-5 knih 12,9% studentů a odpověď více jak 5 knih zatrhl pouze jeden student (1,4%).

Ot. 15a. Pokud jste v předchozích dvou otázkách zatrhl/a možnost „žádnou“, uveďte prosím důvody, proč nečtete.

Zajímalo mě, proč studenti, kteří uvedli jednu z možností „žádnou“ nečtou. Tuto otázku vyplnilo 27 studentů prezenční formy a 28 studentů kombinované formy studia.

Tabulka 6: Důvody, proč studenti nečtou

ODPOVĚDI	PREZENČNÍ STUDIUM		KOMBINOVANÉ STUDIUM	
	abs.	%	abs.	%
literatura, o kterou mám zájem, pro mě není dostupná	2	7,4%	2	7,1%
nebaví mě číst	11	40,7%	9	32,1%
považuji to za zbytečné, co potřebuji si stáhnout z internetu	9	33,3%	6	21,4%
mám jinou oblast zájmu	5	18,5%	11	39,3%
CELKEM	27	100%	28	100%

Studenti prezenční formy nečtou, protože je to nebaví (40,7%). 33,3% dotazovaných považuje čtení knih za zbytečné, co potřebují si stáhnout z internetu. Třetí nejvíce volenou možností byla jiná oblast zájmu (18,5%). Tu 3 studenti zatrhl, ale nerozvedli. Další uvedli: žurnalistika, dějiny (2), vojenství, management. Pro 7,4% studentů je literatura, o kterou mají zájem, nedostupná.

Nejvíce studentů kombinované formy zatrhl možnost mám jinou oblast zájmu (39,9%). Touto oblastí je dle odpovědí: „*dítě a rodina*“ (3); „*nemám čas*“ (2); „*pracovní vyčerpání*“ (2); „*studuji ještě jinou školu*“ (2). 32,1% studentů nečte, protože je to nebaví, 21,4% dotazovaných považuje čtení knih za zbytečné, co potřebují, to si stáhnou z internetu. Pro 7,1% není literatura, o kterou mají zájem, dostupná.

15b. Pokud jste v předchozích dvou otázkách zatrhl/a číselnou možnost, prosím uveďte autory a tituly, které jste přečetl/a (max. 5 titulů)

Tato otázka byla pouze doplněním k předchozím dvěma otázkám, chtěla jsem si ověřit, zda-li studenti opravdu četli knihy, když zatrhl/a číselné možnosti.

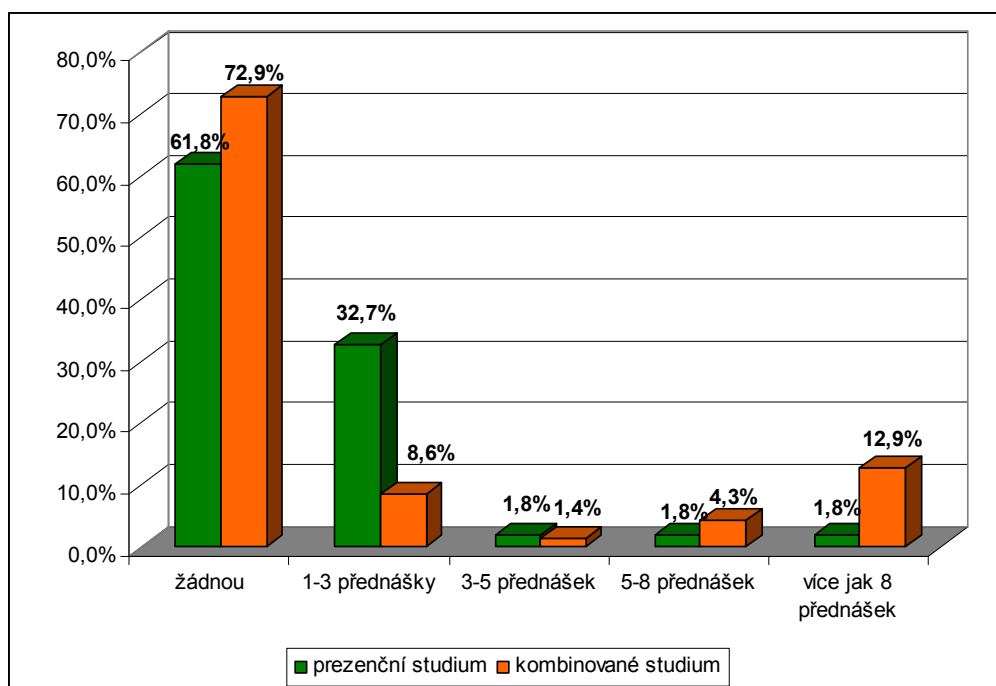
PS: 20 studentů poctivě vypsalo autory a knihy, z důvodu velkého množství různorodých publikací a mnoha autorů, uvedu pouze autory, kteří se vyskytovali v odpovědích nejčastěji: Plzák (4x), Zelinková (3x), Vágnerová (4x), Matoušek (3x), Matějček (4x), časopis Psychologie dnes (2x). Publikace se značně lišily, proto je neuvádím, ani to není cílem tohoto výzkumu. Pět studentů napsalo „nepamatuji se“ či „nevzpomínám si“, ostatní otázku vynechali.

KS: 35 studentů knihy a autory vypsal. Tito se shodli i v určitých publikacích, proto je zde uvedu. Matoušek (23x) z toho jeho kniha Sociální práce v praxi byla uvedena 5x. Vágnerová (7x), její dílo Psychopatologie pro pomáhající profese bylo uvedeno 3x. Dále uvedenými autory byli: Kraus (5x), Průcha (3x), Matějček (3x), Řezáč (2x), Křivohlavý (2x), Grecmanová (2x). Tři studenti uvedli „nepamatuji se“, ostatní odpověď nenapsali.

Ot. 16 Kolik přednášek mimo výuku absolvujete za semestr?

V této otázce jsem se ptala, zda studenti navštěvují přednášky i mimo výuku, např. přednášky odborníků pořádané ÚPV nebo jinými organizacemi. Tuto činnost jsem zahrнула do výzkumu proto, že je formou získávání užitečných informací a nových poznatků, které lze následně uplatnit v praxi.

Graf 15: Absolvování přednášek mimo výuku

Více jak polovina studentů prezenční formy nenavštěvuje žádné přednášky mimo výuku (61,8%), 1-3 přednášky mimo výuku absolvuje za semestr 32,7% studentů, shodně pak odpověděli studenti na možnosti 3-5 přednášek, 5-8 přednášek, více jak 8 přednášek (vše po 1,8%).

Také většina studentů kombinované formy (72,9%) nenavštěvuje mimo výuku žádné přednášky. Druhou nejčastější odpovědí pak byla překvapivě odpověď více jak 8 přednášek

(12,9%). 8,6% dotazovaných navštíví za semestr 1-3 přednášky mimo výuku, 4,3% pak 5-8 přednášek, jeden student (1,4%) navštíví 3-5 přednášek.

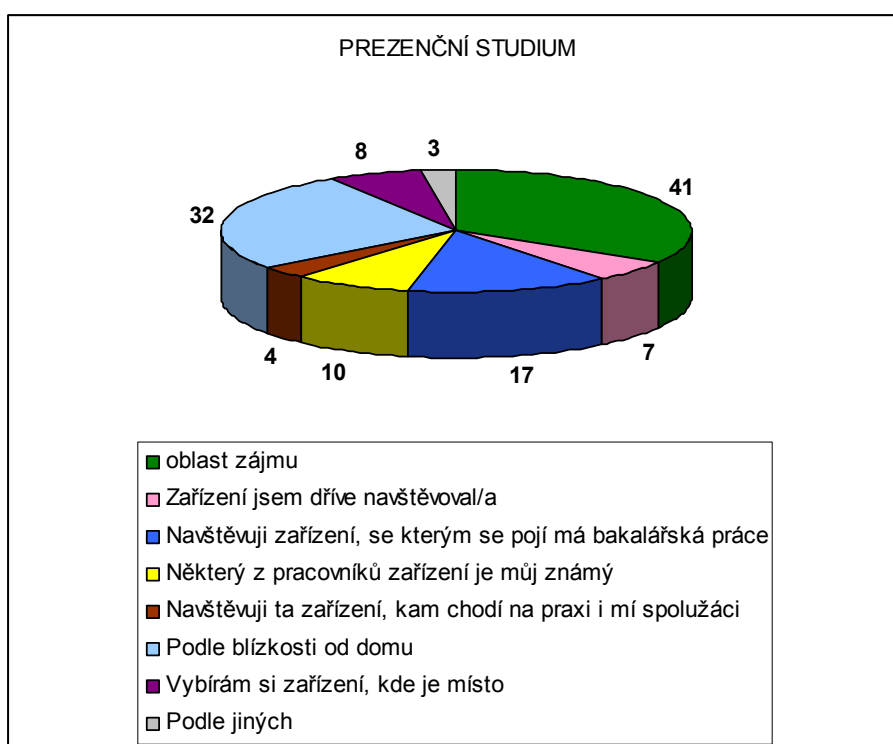
5. Jak se studenti aktivně připravují v praxi na profesi?

Ot. 17. PS: Podle kterých kritérií si vybíráte praxi? (uved'te max. 3)

Výběr praxe je u studentů denního studia klíčový. Měl by odrážet zájem studenta o budoucí práci v daném zařízení či instituci. Cílem této otázky bylo zjistit, zda-li tomu tak je.

Studenti měli opět možnost volby jedné až tří možností.

Graf 16: Kritéria výběru praxe

Studenti si převážně vybírají k praxi takové zařízení, které odráží jejich zájem. Tato možnost byla zatržena 41 studenty. Dalšími faktory pro výběr místa praxe je dle odpovědí blízkost zařízení od domu (32), bakalářská práce (17) a zařízení, kde pracuje známý studentů (10x). 8x byla zatržena možnost vybírám si zařízení, kde je místo, 7x bylo zvoleno zařízení, které jsem dříve navštěvoval/a. Jako jiné (3) pak studenti PS psali odpovědi: „*kde to bude pro mě nejmenší zlo*“; „*tam, kde mě vezmou*“; „*je veřejně známé svou činností*“.

Ot. 17. KS: Vykonáváte odbornou stáž v rámci vyučování ve svém pracovišti?

Většina studentů kombinované formy je zaměstnaná a z časových důvodů si často nemůže volit jiné zařízení, než svoje pracoviště. Mou otázkou bylo, zda odbornou stáž studenti vykonávají ve svém pracovišti či nikoliv.

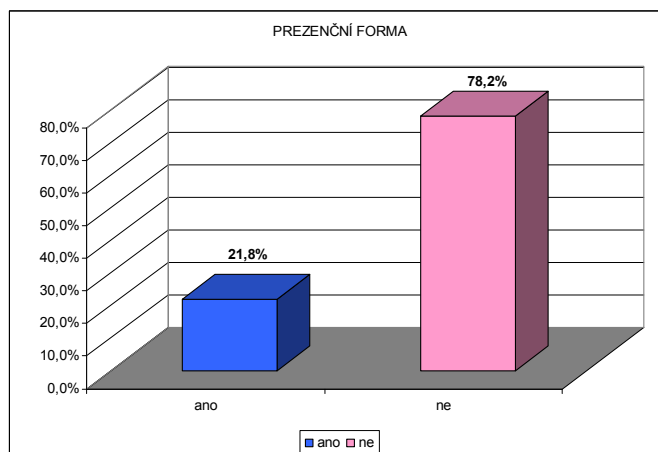
Tabulka 7: Vykonávání stáže**v pracovišti**

ODPOVĚDI	KOMBINOVANÉ STUDIUM	
	abs.	%
ano	35	50%
ne	35	50%
CELKEM	70	100%

Z uvedených 50% respondentů, kteří navštěvují zařízení mimo pracoviště za účelem praxe neuvedlo 5 osob, které zařízení navštěvují. Zbývajících 30 respondentů uvedlo odpovědi: „Městský úřad“ (5); „Naděje, o.s.“ (3); „Ústav pro mentálně postižené ženy Chvalčov“ (2); „Dětské centrum Burešov“ (2); „Azylový dům pro matky s dětmi“ (2); „Dětský domov“ (2), „SŠ“ (2), „Probační a mediační služba“; „Skaut“; „Úřad práce“; „SONS Kroměříž“; „DDÚ“; „ZŠ“; „Domino Zlín“; „Domov důchodců“; „Domov mládeže“; „Občanské sdružení“ (blíže neurčeno); „Dům dětí a mládeže Sluníčko Otrokovice“; „Kontaktní centrum Kroměříž“.

Ot. 18. PS: Navštěvujete nějaké zařízení i mimo praxi?

Zajímalo mě, zda-li studenti navštěvují zařízení i mimo povinnou praxi, ať už dobrovolně či brigádně a získávají tak další praktické dovednosti.

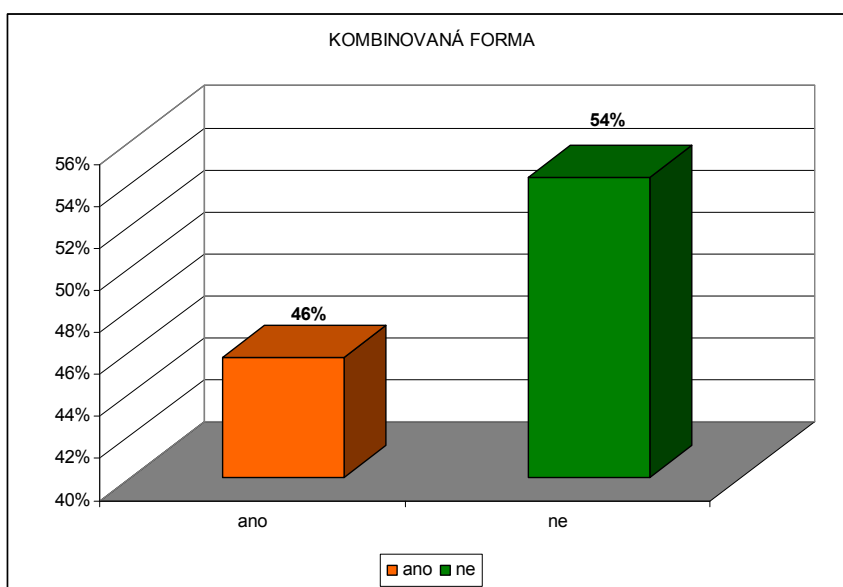
Graf 17: Aktivita v zařízení mimo praxi

78,2% studentů nenavštěvuje žádné zařízení mimo povinnou praxi. Studenti prezenční formy, kteří zatrhlí možnost ano (21,8%) dále uváděli, které zařízení navštěvují: „DDM Astra 1x týdně“ (2); „5P“ (2); „Dětské centrum Burešov 1x týdně“; „Základní škola speciální a ZŠ praktická, zhruba 2x ročně, žáky potkávám i mimo zařízení (skoro denně“; „Slunečnice – 1x týdně, Tyflocentrum 1x za 14 dní, Základ.školu – 2x týdně (ved.kroužků“; „sociálně terapeutická dílna sv. Justiny“; „SPEKTRUM“; „pomáhám ve skautském oddíle“; „kvůli BP dle potřeby – léčebna závislých lidí“; „Dětská léčebna Miramonti Luhačovice, Domov pro seniory“; „5P“; „Organizace SPOLU Olomouc 3x do roka“.

Ot. 18. KS Měl/a byste zájem o odbornou stáž v jiném zařízení, než ve kterém sám/sama pracujete?

Tato otázka byla zaměřena na všechny respondenty kombinovaného studia, bez ohledu na to, či v předchozí otázce zaškrtili možnost ano nebo ne. Vykonávání odborné stáže a přání, kde by tuto stáž mohli vykonávat, se totiž může lišit.

Graf 18: Zájem o odbornou stáž v jiném zařízení

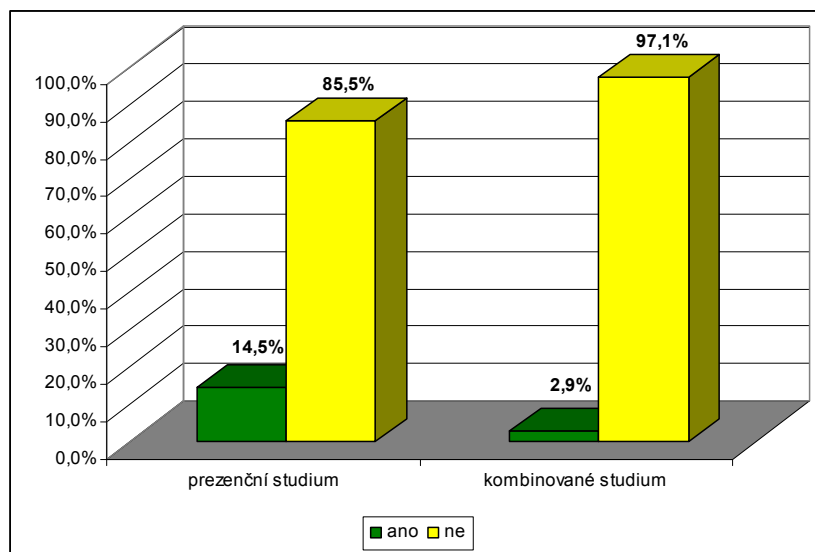
Z 46% studentů, kteří by si přáli stáž vykonávat v jiném zařízení, než ve kterém působí, odpověděli: „OSPOD“ (4); „s různými cílovými skupinami“ (4); „Dětský domov“ (2); „Úřad práce“ (2); „zařízení s lidmi se závislostmi na alkoholu“ (2); „Slunečnice Zlín“ (2); „Azylový dům pro matky s dětmi“; „hospic“; „s mentálně postiženými“; „Naděje

o.s“; „dětský diagnostický ústav“; „Městský úřad“; „NZDM“; „Výchovný ústav pro mládež“. Zbývajících 8 studentů neuvedlo písemnou odpověď.

Ot. 19. Jste registrovaný dobrovolník?

Tato otázka byla zařazena do výzkumu pro ilustraci.

Graf 19: Registrovaný dobrovolník

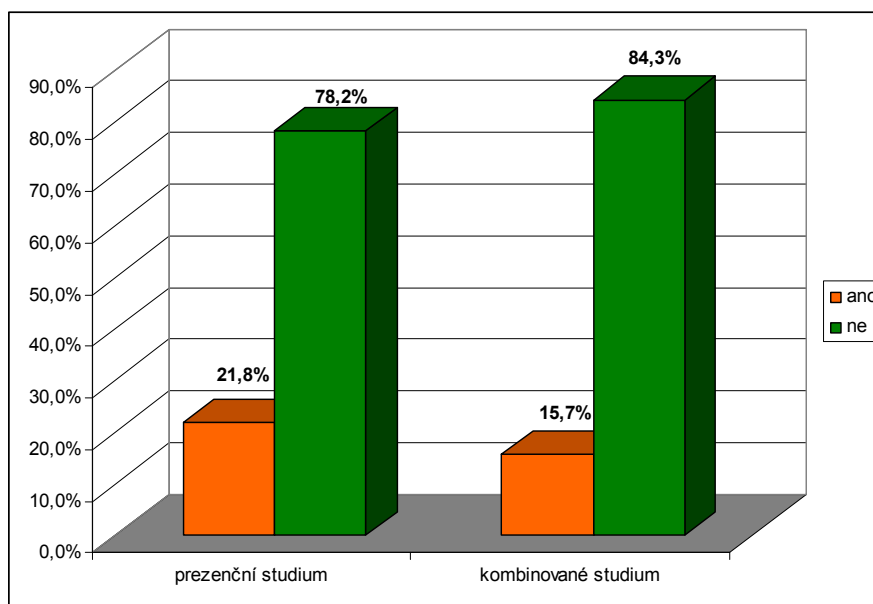

Z grafu je patrné, že více registrovaných dobrovolníků najdeme u prezenčních studentů (PS 14,5%, KS 2,9%). V obou skupinách, kde bylo provedeno dotazníkové šetření, byla nejčastější odpověď ne, nejsem registrovaný dobrovolník (PS 85,5%, KS 97,1%).

Ot. 20. Zapojujete se do dobrovolnických akcí?

V této otázce jsem se ptala respondentů, zda se zapojují do dobrovolnických akcí, protože i když nejsou registrovanými dobrovolníky, mohou svůj volný čas takto vyplňovat. Zároveň je tato otázka důležitá v přípravě na profesi. Cílem bylo zjistit, zda studenti, zejména prezenčního studia vyhledávají dobrovolnické akce, jako příležitost se naučit novým praktickým dovednostem, které jim poslouží k lepší přípravě na budoucí povolání.

Graf 20: Zapojování se do dobrovolnických akcí

Studenti kombinované formy se většinou nezapojují do těchto aktivit. Odpověď ne uvedlo 84,3% dotázaných. Ti, kteří zaškrtnuli odpověď ano (15,7%) a zapojují se do dobrovolnických činností, uváděli tyto: „*Volnočasové aktivity pro děti a dospělé*“ (2); „*akce pro rodiče s dětmi*“; „*skaut*“; „*multikulturní programy v rámci Policie ČR*“; „*pomoc občanům v rámci IZS*“; „*Dětský úsměv*“; „*Akce pod záštitou o.s. Madio*“; „*koordinátor tenisového turnaje mentálně postižených dospělých pod záštitou Naděje o.s.*“

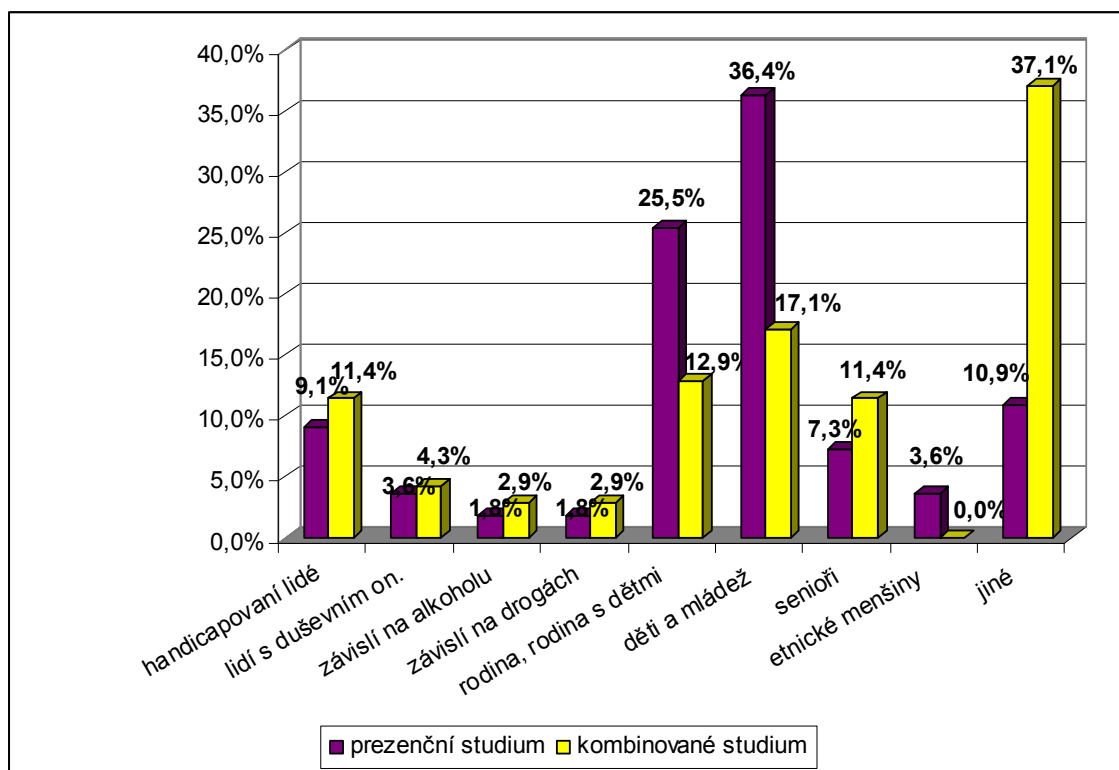
Studenti prezenční formy se rovněž ve větší míře nezapojují do dobrovolnických aktivit (78,2%). Dotázaní zapojující se do dobrovolnických akcí (21,8%), uvedli následující: „*program 5P*“ (3); „*SPOLU Olomouc*“ (3); „*Slunečnice*“; „*Tyflocentrum*“; „*Zdravotní klauni*“; „*Akce dětského centra Burešov*“; „*dětské dny na hradě Buchlov.*“

Ot. 21. PS Se kterou cílovou skupinou byste chtěl/a v budoucnu pracovat?

Ot. 21. KS Se kterou cílovou skupinou pracujete?

Tato otázka byla zaměřena na zmapování cílových skupin, se kterými chtějí studenti prezenční formy pracovat a se kterými studenti kombinované formy již pracují.

Graf 21: Cílové skupiny

Studenti prezenční formy chtějí v budoucnu nejvíce pracovat s dětmi a mládeží (36,4%) a s rodinou, rodinou s dětmi (25,5%). 10,9% studentů prezenční formy zaškrtnulo možnost jiné, ke které připsali: „*nechci pracovat v oboru*“ (3); „*dospělí partneři – poradenství*“; „*dospělí bez omezení*“; „*nejsem rozhodnutá*“. Přáním 9,1% dotázaných je pracovat s handicapovanými lidmi, 7,3% se seniory a shodně 3,6% respondentů chce pracovat s etnickými menšinami a s lidmi s duševním onemocněním. Zbývající respondenti by chtěli v budoucnu pracovat s lidmi závislými na alkoholu (1,8%) a s lidmi závislými na drogách (1,8%).

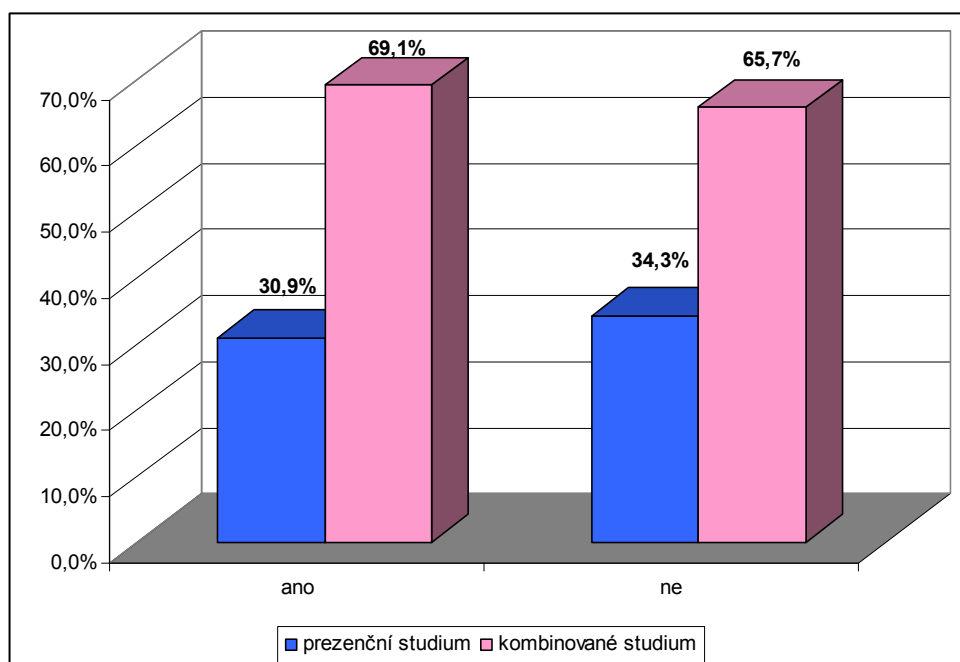
Respondenti kombinované formy nejvíce volili možnost jiné (37,1%). Studenti k této možnosti uváděli: „*nepracuji v oboru*“ (9); „*pracuji se všemi zmíněnými skupinami*“ (6); „*jsm na mateřské dovolené*“ (3); „*nezaměstnaní, dávky hmotné nouze*“ (2); „*předškolní děti*“; „*osoby s delikventním chováním*“. Dále to byly odpovědi s kombinacemi skupin: *lidé závislí na drogách+rodina+mládež*; *handicapovaní+duševně nemocní+děti a mládež+seniory+etnické menšiny*; *lidé závislí na alkoholu+drogy+děti a mládež+etnické menšiny*; *lidé závislí na alkoholu+drogách+děti a mládež+seniory+etnické menšiny*; *děti a mládež+etnické menšiny*. Z daných odpovědí pracuje 17,1% dotázaných s dětmi a mládeží, 12,9% s rodinou, rodinou s dětmi. Seniorům se ve svém povolání věnuje 11,4% studentů a

stejný počet také handicapovaným (11,4%). 4,3% pracuje s lidmi duševně nemocnými, 2,9% s lidmi závislými na alkoholu a 2,9% v zařízeních věnujících se lidem se závislostí na drogách.

Ot. 22. Připravujete se individuálně na práci s touto skupinou?

Tato otázka je stěžejní pro praktickou přípravu na povolání. Jejím cílem je zjistit, jak se studenti, zejména prezenčního studia samostatně prakticky připravují na profesi.

Graf 22: Individuální příprava na práci

I v této otázce převažovala odpověď ne u obou skupin respondentů.

69,1% studentů sociální pedagogiky prezenční formy se nijak nepřipravuje na výkon budoucího povolání. 30,9% studentů se připravuje individuálně na práci s vybranou skupinou osob následovně: „připravuji kroužky“ (2); „studium jazyků“; „studium odborné literatury, praxe“; „nacvičuji komunikaci, připravuji hry“; „již jsem tam pracovala“; „sleduji pořady, čtu články“; „3 roky dobrovolné práce + rok práce na plný úvazek“; „pracuji v dětském domově“; „píšu o vybrané skupině bakalářskou práci“; „pomoc ve skautském oddíle“; „praxe, tábory“; „letní brigády, dobrovolnictví“.

65,7% studentů kombinované formy se nepřipravuje individuálně ve svém volném čase na výkon svého zaměstnání. Zbytek, tj. 34,3% studentů kombinované formy se připravuje

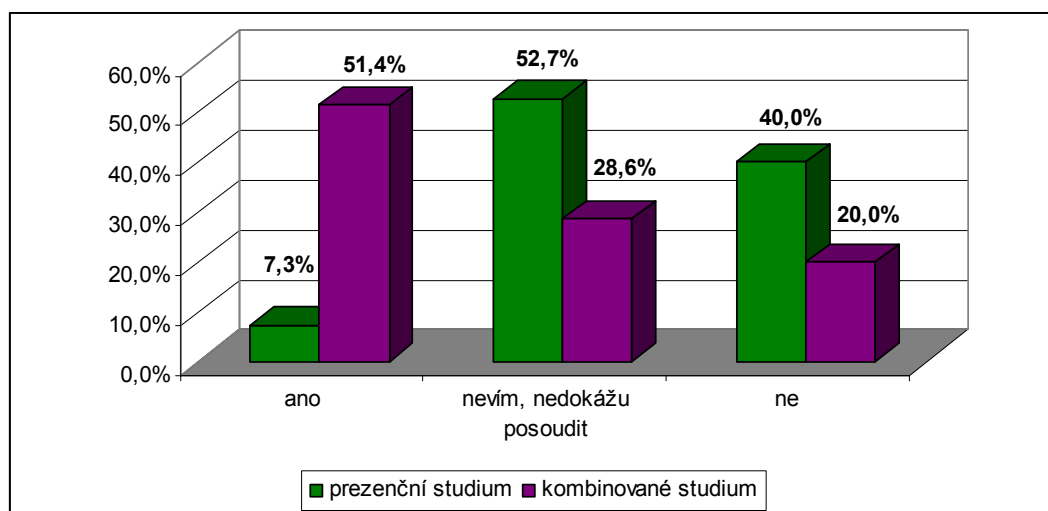
následovně: „studium odborné literatury“ (5); „píšu individuální plány“(2); „příprava témat podle RVP, příprava pomůcek, studium literatury“; „tréninkové a cvičební hodiny“; „semináře, školení, samostudium“; „přípravy na každou vyučovací hodinu“; „vzdělávací kurzy“; „neustále se seznamuji se všemi změnami v právních předpisech“; „samovzdělávání“; „speciální metody a techniky“; „chystám různé výtvarné aktivity“; „v rámci své profese“; „seminář na téma hudba“; „kurzy, vzdělávání v rámci drogové tematiky, psych.-soc.výcviky“; „vyhledávání podnětů k práci skupinové i individuální v literatuře, na netu, spolupráce s organizacemi.“

6. Jak hodnotí studenti svoji připravenost z výuky a jak přistupují k dalšímu vzdělávání?

Ot. 23. Myslíte si, že Vás studium sociální pedagogiky (jako celek) dostatečně připravuje na výkon pomáhající profese s cílovou skupinou uvedenou výše?

Tato položka se pojí k předchozí otázce. Z výsledků předchozích otázek je zřejmé, že se studenti individuálně na profesi příliš nepřipravují. Cílem této otázky tedy bylo zjistit, jestli jejich potřeby pro práci s vybranou cílovou skupinou plně zabezpečuje studium sociální pedagogiky.

Graf 23: Připravenost k profesi na základě studia

Největší zastoupení měla u studentů denního studia možnost nevím, nedokážu posoudit (52,7%). Odpovědi ne, které byly druhou nejčastější odpovědí (40%), zdůvodňovali studenti sociální pedagogiky prezenční formy následovně: „hodně teorie, málo praxe“ (9); „musím dostudovat speciální pedagogiku“ (4); „špatná koncepce oboru“; „obor je velice

obecný“; „teorii nelze uplatnit v praxi“; „jen okrajově a moc teoreticky“. Pouze 7,3% studentů si myslí, že je studium dostatečně připravuje na výkon povolání.

Polovina dotázaných respondentů z kombinované formy (51,5%) je s oborem spokojena, dle jejich názoru studium dostatečně připravuje studenty na povolání sociálního pedagoga s vybranými skupinami. 28,6% studentů nedokázalo na tuto otázku odpovědět. Zajímavé byly odpovědi ne (20%). Jeden student KS upřesnil svou odpověď ne následovně: *„kombinovaná forma studia v dnešní podobě bohužel neumožňuje praktické výcviky určitých dovedností, taktéž postrádám více praktických příkladů pro sociální práci (vše je bohužel je „suchá“ teorie), i když je pochopitelné, že i teorie musí být. Oba přístupy by však měly být vyvážené. Domnívám se, že nemožnost praktických cvičení je způsobená obrovským množstvím studentů v jedné třídě (200 žáků kombinované formy je poněkud přehnaná), což dokladují i samotní učitelé, kterým se pro tak velké obecnstvo jen těžko přednáší.“*

Další postřeh: *„Žádná návaznost na praxi, ta je úplně jiná než suchá teorie, kterou přednáší osoby bez žádné praxe.“* Ostatní odpovědi byly následující: *„doporučovala bych více praxe a praktických znalostí, dovedností a zkušeností“; „je příliš teoreticky koncipovaný, příliš obecný“; „rozhodující jsou léta praxe“; „je potřeba absolvovat semináře, kurzy, školení, studovat první předpisy, samotné studium nestačí“; „mé zaměstnání zasahuje širší oblast“.*

Ot. 24 Chcete pokračovat v tomto oboru na navazujícím magisterském studiu?

Předposlední otázka výzkumu se snažila zmapovat, zda-li chtějí studenti prohloubit své teoretické poznatky v navazujícím magisterském studiu či se věnovat práci. Odpovědi u jednotlivých skupin se mírně liší. U kombinované formy jsem zahrнула do odpovědi i požadavek zaměstnavatele.

Tabulka 8: Pokračování ve studiu - PS

ODPOVĚDI	PREZENČNÍ STUDIUM	
	abs.	%
ano, protože mě studium tohoto oboru zajímá a naplňuje	12	21,8%
ano, ale jen kvůli získání titulu Mgr.	18	32,7%
ano, protože ještě nechci jít pracovat	9	16,4%
nevím, nejsem rozhodnutý/á	5	9,1%
ne, už chci pracovat	4	7,3%
ne, chci se zaměřit na jiný obor	7	12,7%
CELKEM	55	100%

Celkem 70,9% studentů chce pokračovat ve studiu oboru sociální pedagogika. Nejvíce studentů prezenční formy chce studovat tento obor kvůli titulu Mgr. (32,7%). O něco méně studentů (21,8%) chce obor dále studovat, protože je zajímavá a naplňuje. Někteří studenti uvedli, že chtějí dál studovat, aby nemuseli ještě pracovat (16,4%), další se chtějí zaměřit na jiný obor (12,7%). 9,1% respondentů PS ještě není rozhodnuto a 7,3% studentů již nebude studovat a půjde do zaměstnání.

Tabulka 9: Pokračování ve studiu - KS

ODPOVĚDI	KOMBINOVANÉ STUDIUM	
	abs.	%
ano, protože mě studium tohoto oboru zajímá a naplňuje	23	32,9%
ano, ale jen kvůli získání titulu Mgr.	11	15,7%
ano, protože to po mě požaduje zaměstnavatel	3	4,3%
nevím, nejsem rozhodnutý/á	14	20,0%
ne, nechci už studovat	17	24,3%
ne, chci se zaměřit na jiný obor	2	2,9%
CELKEM	70	100%

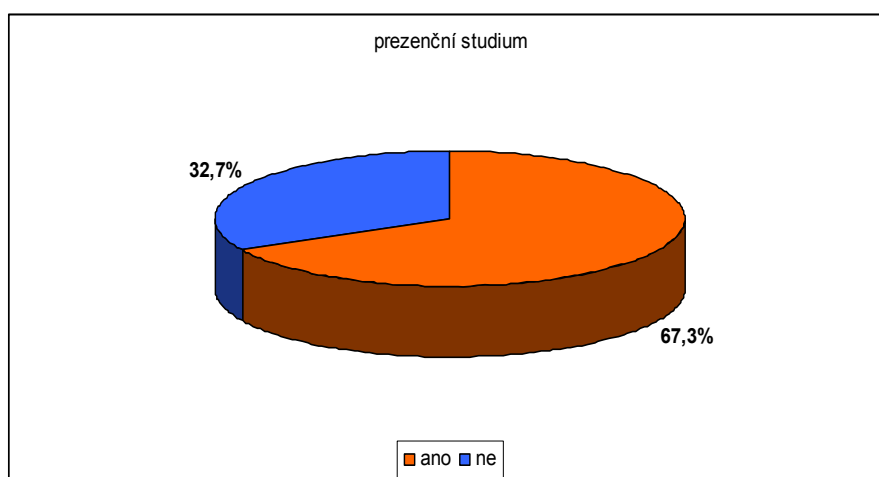
Celkem 52,9% studentů chce pokračovat ve studiu oboru sociální pedagogika. Nejvíce studentů KS chce dále studovat, protože je tento obor zajímavý a naplňuje (32,9%). 24,3% dotazovaných již nechce studovat, 20% není rozhodnuto, jestli budou dál studovat, 15,7% chce studovat jen kvůli dosažení titulu Mgr., 4,3% bude pokračovat ve studiu kvůli požadavku zaměstnavatele a 2,9% respondentů se chce zaměřit na jiný obor studia.

Jeden student připsal ke své zaškrtnuté odpovědi ne, nechci studovat - „protože je mi tady z toho špatně, jsem znechucen.“

Ot. 25. PS Chcete pracovat v tomto oboru?

Závěrečná otázka se věnuje zaměstnání po studiu. Studentů denní formy jsem se ptala, zda-li chtějí pracovat v oboru a pokud ne, jaké jsou důvody jejich volby.

Graf 24: Přání pracovat v oboru

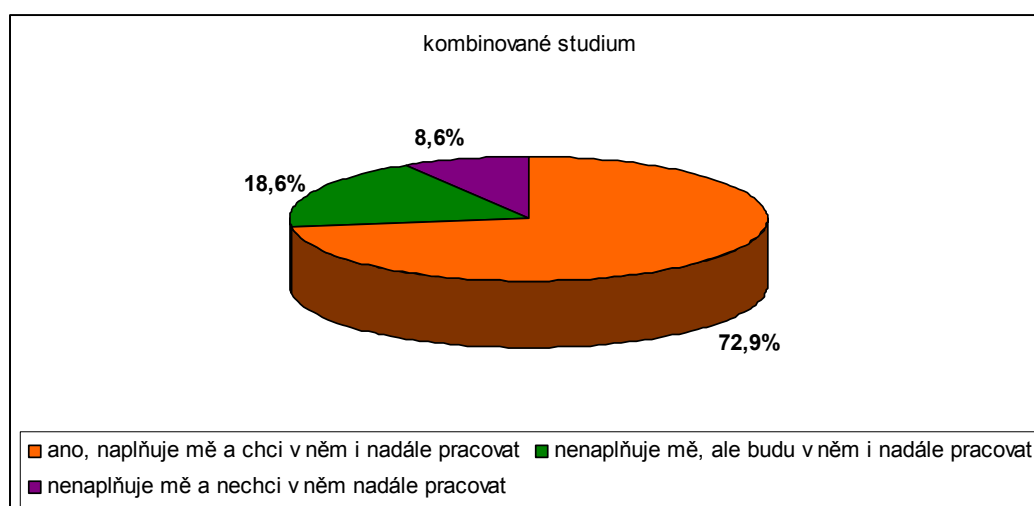
Větší část dotazovaných respondentů (67,3%) chce pracovat v oboru, tzn. v oblasti působnosti sociálních pedagogů. Celých 32,7% studentů pracovat v oboru nechce a zdůvodňuje to tímto: „nedostatečně finančně ohodnocené“; „nezajímá mě, nebaví mě“; „práce je málo ohodnocena a nenaplňuje mě a nebaví mě“; „málo pracovních míst“; „chci spíše do vzdělávací oblasti či oblasti volného času s lidmi bez omezení“; „studuji ještě ekonomku, spíše bych se chtěla věnovat tomu“; „mám vystudovanou střední pedagogickou školu, chci pokračovat, soc.pedagogiku mám jako doplňkové studium“; „obor není perspektivní, nebaví mě, šla jsem na tuto školu, protože jsem se jinde nedostala“; „obor mě nebaví, nezajímá, nemám na něho předpoklady, není pro mě perspektivní“; „nemám na to nervy“; „nenašla jsem oblast, která by mě zaujala“; „nejsem si jistá, jestli je to práce pro mě, jest-

li by mě nějakým způsobem naplňovala“; „daný obor mě nenaplňuje, chtěla bych učit na střední škole“; „za každou cenu se oboru držet nechci, ale závisí na nabídce práce“; „ještě nevím, pokud bude v nabídce práce jiná, zajímavá a lépe finančně ohodnocená, tak ji přijmu“.

Ot. 25. KS Naplňuje Vás obor, ve kterém pracujete? Chcete v něm i nadále pracovat?

Závěrečná otázka pro studenty kombinované formy se týkala jejich setrvání v zaměstnání v sociální oblasti.

Graf 25: Práce v oboru

Z grafu je patrné, že skoro 73% respondentů je se svým zaměstnáním spokojeno. 18,6% dotazovaných jejich práce nenaplňuje, ale přesto v ní budou i nadále pracovat. 8,6% již nechce ve svém povolání dále setrvávat, což může být příčina studia. Ostatně jak v otázce č.1. uvedl jeden respondent: „po ukončení studia, změna zaměstnání, využiji v nové práci“.

7 ANALÝZA ÚDAJŮ ZÍSKANÝCH VÝZKUMEM

7.1 Závěr výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit pomocí šesti výzkumných otázek, jak přistupují studenti třetích ročníků oboru sociální pedagogika ke studiu, jakožto k přípravě na profesi.

Vyhodnocení 1. výzkumné otázky:

Jaké důvody motivovaly studenty k výběru oboru a jaká je jejich spokojenost s oborem?

Důvodem volby oboru sociální pedagogika byla u studentů prezenční formy práce s lidmi, dětmi, což odráží jejich zájem o oblast budoucího povolání. U studentů kombinované formy byla hlavním důvodem možnost rozšířit si své znalosti a získat nové poznatky, což ukazuje potřebu dalšího vzdělávání pro profesi.

Většina studentů je pak s výběrem oboru spokojena, ale objevují se výtky na nenávaznost jednotlivých předmětů či obsahovou plytkost některých předmětů.

Vyhodnocení 2. výzkumné otázky:

Jaký je přístup studentů k výuce jako ke zdroji teoretických poznatků pro profesi?

Hlavním důvodem neaktivity studentů prezenčního studia je skutečnost, že na otázky vyučujících nevědí odpověď. Co se týče přípravy na výuku, většina studentů se připravuje pouze, pokud má přednést referát nebo prezentaci, z čehož vyplývá, že do předmětů, kde takové úkoly zadány nejsou, se studenti nepřipravují vůbec. Tato otázka se velmi úzce pojí s problematikou neaktivity z důvodu nedostatku vědomostí - studenti potřebné poznatky nemají, protože se na výuku dostatečně nepřipravují.

Studenti obou forem studia se snaží spojovat poznatky z jednotlivých předmětů a ke svým pracím užívají nejvíce odborné knihy a internet, který je zároveň nejčastějším zdrojem informací pro práce studentů prezenční formy, které nemusí vyučujícímu odevzdat.

Vyhodnocení 3. výzkumné otázky:**Jaký je přístup studentů k přípravě na zkoušky a k podvádění?**

Studenti se na zkoušky připravují v největší míře týden. Největší rozpor byl zaznamenán u odpovědí s druhým nejvyšším zastoupením, kdy studentům prezenční formy stačí tři dny na učení, kdežto studenti kombinované formy potřebují dva týdny, což může být dáno pracovní zaneprázdněností studentů KS a tím přizpůsobenou délkou přípravy. Velmi mě překvapil fakt, že je internetový server „Spolužáci“ nejvyužívanějším zdrojem informací studentů kombinované formy, z něhož se připravují na zkoušku. Studenti prezenční formy se pak připravují z informací z přednášek a ze skript daného předmětu.

Ukázalo se, že více jak polovina studentů prezenční formy nějakým způsobem podvádí u zkoušek. U „dálkařů“ podvádí třetina. Studenti kombinované formy studia tedy ve větší míře spoléhají na své znalosti, studenti denního studia spíše na „taháky“.

Vyhodnocení 4. výzkumné otázky:**Jak se studenti sami teoreticky připravují na profesi?**

Teoretická příprava u nejvyššího počtu respondentů spočívá v četbě jedné odborné knihy měsíčně a méně. Překvapilo mě, že někteří studenti nedokázali vypsát ani jednu knihu, kterou přečetli či jejího autora. Bohužel jako druhou nejčastější odpověď dotazovaní uváděli, že nečtou. Zatímco studenty prezenční formy nebaví číst, studenti kombinované formy mají jiné zájmy, (časové důvody, pracovní vytíženost) díky kterým nečtou.

Rovněž z výzkumu vyplynulo, že většina studentů nevyužívá možnosti získat nové poznatky formou odborných přednášek. Studenti jsou tedy ve svém individuálním přístupu k získávání teoretických znalostí spíše pasivnější.

Vyhodnocení 5. výzkumné otázky:**Jak se studenti aktivně připravují v praxi na profesi?**

Volba praxe dle získaných údajů v největší míře odráží zájem studentů prezenční formy studia. Při výběru praxe studenti zohledňují také vzdálenost zařízení od bydliště. Skoro polovina studentů kombinované formy studia by chtěla stáž absolvovat i v jiných zařízeních, než je jejich pracoviště, to že tomu tak není se dá přisoudit pracovní a časové zane-

prázdněnosti. Studenti prezenční formy se ve velmi malé míře zúčastňují dobrovolnických akcí a opět se tak připravují o možnost získat zkušenosti pro budoucí zaměstnání.

Z odpovědí studentů „dálkařů“ na to, s jakými cílovými skupinami pracují, je patrné, že sociální pedagog často pracuje s kombinací několika různých cílových skupin. Je třeba vzít v potaz, že i když chtějí studenti prezenčního studia pracovat s dětmi a mládeží (nejčastější odpověď), musí být připraveni také na práci s jinými skupinami, jejichž problémy se jich budou dotýkat, např. drogově závislá mládež, apod.

Pouze třetina studentů z každé zkoumané skupiny se připravuje individuálně, zbytek je v praktické přípravě na profesi pasivní. Z tohoto vyplývá, že studenti přípravu na profesi uskutečňují pouze v rámci studia a sami se ve větší míře individuálně nepřipravují.

Vyhodnocení 6. výzkumné otázky:

Jak hodnotí studenti svoji připravenost z výuky a jak přistupují k dalšímu vzdělávání?

Studenti kombinované formy ve větší míře potvrdili, že je studium připravuje na profesi. Je to z toho důvodu, že již vědí, co zaměstnání v sociální oblasti obnáší a dokáží poznatky spojovat s praxí. Přesto se i mezi nimi ozývaly výtky na přílišné teoretické zaměření oboru. Studenti prezenční formy nedokáží zatím posoudit, jestli je studium jako celek připravuje k profesi. Rovněž u nich neobjevovaly výtky na nízkou míru praktické přípravy. Motivace dotazovaných studentů k dalšímu vzdělávání se liší. Největší část studentů prezenční formy chce dále studovat pouze kvůli získání vyššího akademického titulu. Naproti tomu u studentů kombinované formy odráží další studium jejich zájem se dále vzdělávat, protože je studium sociální pedagogiky zajímavá a je pro ně přínosné.

8 ZÁVĚR

V teoretické části jsem definovala sociální pedagogiku jako vědní i studijní obor a zmapovala jeho pojetí na vybraných univerzitách v České republice. Zabývala jsem se problematikou profesní přípravy studentů sociální pedagogiky, konkrétně tím, co obnáší vysokoškolská příprava a jaké jsou požadavky na absolventy tohoto oboru. Popsala jsem osobnost sociálního pedagoga a jeho kompetence. Zmínila jsem i druhy přístupů studentů ke studiu.

Dle mého názoru je velkým přínosem teoretické části práce vytvoření přehledu vysokých škol a jejich fakult, na kterých se v současné době vyučuje studijní obor sociální pedagogika.

Cíl praktické části, kterým bylo zjistit a popsat, jaký je přístup studentů třetích ročníků sociální pedagogiky na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k přípravě na profesi, byl naplněn. Ze závěrů výzkumu vyplynulo, že většina posluchačů denního studia přistupuje ke své individuální přípravě na budoucí profesi pasivně - v rovině teoretické, především však v rovině praktické. Je třeba zdůraznit, že jednou z věcí, která se ve výsledcích mého výzkumu opakuje častěji, je nespokojenost studentů obou forem studia s koncepcí výuky – ve výsledcích prezentovaných v 5. kapitole jsem se často setkala s výroky „*moc teorie, málo praxe*“, „*studium je suchá teorie, chybí praktické poznatky*“. Z toho vyplývá, že by studenti uvítali zapojení praktických problémů do teoretického výkladu. Sami jsou ze zjištěných informací v praktické přípravě na profesi pasivní. Z mého pohledu by bylo velmi obohacující zapojení praktických příkladů řešení problémů do výuky či alespoň rozšíření povinné praxe (podrobněji se touto myšlenkou zabývám v kapitole 3.2.1.), aby studenti získali poznatky tímto způsobem, což je i mým doporučením pro praxi. Zároveň jsem seznámena s tím, že se již v současné době v rámci předmětu Sociálně psychologický výcvik v 1.ročníku začínají uplatňovat prvky psychosomatických disciplín, které zlepšují pedagogickou kondici studentů. Touto kondicí se rozumí příprava studentů sociální pedagogiky pružně a pohotově reagovat na sociální situace za použití teoretických a praktických poznatků, které si v rámci studia osvojili. Zapojení psychosomatiky do výuky přináší pokrok v kvalitě profesní přípravy studentů sociální pedagogiky, ovšem jen u prvních ročníků. Považuji proto za nutnost užití jakýchkoliv technik pro rozvoj praktických dovedností studentů zařadit na celé období tříletého studia.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BAKOŠOVÁ, Z. Sociální pedagogika jako studijní obor. In *Pedagogická revue*, 2000, č. 4, s. 367-375. ISSN 1335-1982.
- [2] BAKOŠOVÁ, Z. Sociální pedagog a jeho kompetence. In *Pedagogická revue*, 2005, č. 1, s. 12-21. ISSN 1335-1982.
- [3] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- [4] GULOVÁ, L. et al. *Sociální pedagogika a multikulturní výchova v otázkách*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4724-2
- [5] HRADEČNÁ, M. et al. *Vybrané problémy sociální pedagogiky*. Praha: Karolinum, 1998. 80-7184-015-7.
- [6] HRONCOVÁ, J. Aktuální problémy sociální pedagogiky jako vedného a studijního odboru v Slovenskej republike. In *Sociální pedagogika v současné společnosti: sborník příspěvků z odborného semináře*. Zlín 2007. ISBN: 978-80-7318-579-4.
- [7] HUDECOVÁ, A. Kvalita vysokoškolské přípravy sociálních pracovníků – předpoklad skvalitnění jejich profesionální úrovně. In *Sociální práce – lidské práva – vzdělávání dospělých. Zborník referátov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. Prešov 1998.
- [8] CHUDÝ, Š. *Pedagogika v teorii a praxi*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2004. ISBN 80-7318-192-4.
- [9] KLAPILOVÁ, S. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1996. ISBN 80-7067-669-8.
- [10] KNOTOVÁ, D. Profesní příprava sociálních pedagogů. In *Sociální práce – lidské práva – vzdělávání dospělých. Zborník referátov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. Prešov 1998.
- [11] KRAUS, B., K vývoji české sociální pedagogiky. In *Pedagogika*, s. 132 – 144. Časopis pro vědy o vzdělávání a výchově, Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, ročník LVII -2007. ISSN 0031-3815.

- [12] KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. et al. *Člověk-prostředí-výchova. K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- [13] KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
- [14] LÖWE, H. *Úvod do psychologie učení dospělých*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977.
- [15] MAREŠ, J. *Styly učení žáků a studentů*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-246-7.
- [16] MAZÁNKOVÁ, L. Požadavky na osobnost sociálního pedagoga. In *Sociální pedagogika v současné společnosti: sborník příspěvků z odborného semináře*. Zlín 2007. ISBN: 978-80-7318-579-4.
- [17] NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.
- [18] PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. Praha: Portál. 2000. ISBN 80-7178-399-4.
- [19] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. 2001. ISBN 80-7178-579-2.
- [20] PŘADKA M., KNOTOVÁ, D., FALTÝSKOVÁ, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3469-6.
- [21] VALACHOVÁ, P. Možnosti rozvoje pedagogické kondice v pregraduální přípravě sociálních pedagogů. In *IV. Medzinárodná konferencia doktorandov odborov Psychológia a Sociálna práca*. FSVaZ UKF Nitra 2009.
- [22] *Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro rok 2010/2011*. Učitelství noviny, 2009, roč. 112, č. 39 – 40. ISSN 0139-5718.
- [23] Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 14. března 2006 o sociálních službách.

INTERNETOVÉ ZDROJE

[1] CHARAKTERISTIKA OBORU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA NA UP. Univerzita Palackého v Olomouci. Cyrilometodějská teologická fakulta. [online] Olomouc:2010 [cit. 2010-04-08]. Dostupné z WWW:

<[http://www.upol.cz/skupiny/uchazeci/studijni-obory/?user_vlkupobory_pi1\[showUid\]=508&cHash=39d195a601](http://www.upol.cz/skupiny/uchazeci/studijni-obory/?user_vlkupobory_pi1[showUid]=508&cHash=39d195a601)>.

[2] INFORMACE O STUDIJNÍM PROGRAMU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA. Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem. Pedagogická fakulta. [online] Ústí nad Labem:2010 [cit. 2010-04-08]. Dostupné z WWW:

<<http://tom.ujep.cz:8180/plan/4250?lang=cs>>.

[3] OBSAH STUDIJNÍHO OBORU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií. [online] Zlín:2010 [cit. 2010-03-11]. Dostupné z WWW:

<http://web.fhs.utb.cz/cs/docs/Bakal_prez_komb.pdf>.

[4] PROFIL ABSOLVENTA STUDIJNÍHO OBORU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA, PREVENCE A RESOCIALIZACE. Ostravská univerzita v Ostravě. Pedagogická fakulta. [online] Ostrava:2010 [cit. 2010-04-08]. Dostupné z WWW:

<<http://pdf.osu.cz/pes/index.php?kategorie=35442&id=673>>.

[5] PROFIL A UPLATNĚNÍ ABSOLVENTA. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií. [online] Zlín:2010 [cit. 2010-03-11]. Dostupné z WWW:

<http://web.fhs.utb.cz/?id=0_3_4&iid=8&lang=cs&type=0>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

UTB	Univerzita Tomáše Bati
UK	Univerzita Karlova
MU	Masarykova univerzita
UP	Univerzita Palackého
OU	Ostravská univerzita
UJEP	Univerzita J.E. Purkyně
JU	Jihočeská univerzita
UHK	Univerzita Hradec Králové
č.	číslo
ot.	otázka
PS	prezenční studium
KS	kombinované studium

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Rozdělení respondentů dle formy studia	32
Graf 2: Důvody výběru oboru sociální pedagogika - PS	33
Graf 3: Důvody výběru oboru sociální pedagogika - KS	34
Graf 4: Aktivita studentů v hodinách – PS	36
Graf 5: Aktivita studentů v hodinách – KS	36
Graf 6: Snaha o pochopení souvislostí mezi předměty.....	38
Graf 7: Čerpání informací ze zdrojů k pracím.....	39
Graf 8: Čerpání informací ze zdrojů k referátům	40
Graf 9: Forma přípravy na zkoušku - PS	41
Graf 10: Forma přípravy na zkoušku - KS	42
Graf 11: Podvádění u zkoušek - PS	43
Graf 12: Podvádění u zkoušek - KS.....	43
Graf 13: Počet knih přečtených za semestr.....	45
Graf 14: Počet přečtených knih mimo rámec výuky	46
Graf 15: Absolvování přednášek mimo výuku	48
Graf 16: Kritéria výběru praxe	49
Graf 17: Aktivita v zařízení mimo praxi.....	50
Graf 18: Zájem o odbornou stáž v jiném zařízení	51
Graf 19: Registrovaný dobrovolník	52
Graf 20: Zapojování se do dobrovolnických akcí.....	53
Graf 21: Cílové skupiny.....	54
Graf 22: Individuální příprava na práci	55
Graf 23: Připravenost k profesi na základě studia	56
Graf 24: Přání pracovat v oboru	59
Graf 25: Práce v oboru.....	60

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Studijní obor sociální pedagogika na vysokých školách v ČR.....	19
Tabulka 2: Spokojenost s výběrem oboru.....	34
Tabulka 3: Příprava na výuku.....	37
Tabulka 4: Průměrná doba přípravy na zkoušku.....	40
Tabulka 5: Důvod podvádění u zkoušek.....	44
Tabulka 6: Důvody, proč studenti nečtou.....	47
Tabulka 7: Vykonávání stáže.....	50
Tabulka 8: Pokračování ve studiu - PS.....	58
Tabulka 9: Pokračování ve studiu - KS.....	58

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Postavení sociální pedagogiky v systému věd.....	16
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Dotazník pro prezenční studium sociální pedagogiky

Příloha PII: Dotazník pro kombinované studium sociální pedagogiky

PŘÍLOHA PI: DOTAZNÍK PRO PREZENČNÍ STUDIUM SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY

Vážené studentky, vážení studenti,

jmenuji se Jana Frydrychová a jsem studentkou 3. ročníku sociální pedagogiky na Fakultě humanitních studií UTB ve Zlíně. Ráda bych vás požádala o vyplnění dotazníku, který se týká vašeho přístupu ke studiu sociální pedagogiky. Vyplněním dotazníku mi budete nápomocni při psaní mé bakalářské práce na téma Problematika profesní přípravy studentů sociální pedagogiky. Výzkum je zcela anonymní.

Pokyny pro vyplnění:

Není-li uvedeno jinak, volte u svých odpovědí pouze jednu možnost. Zvolenou odpověď označte křížkem do příslušného pole. V případě, že se zmýlíte, celé pole zabarvěte a označte křížkem pole jiné. Při vyplňování dotazníku přes e-mail zvolenou odpověď označte **tučně**.

1. Důvody, které Vás motivovaly k výběru studia sociální pedagogiky (uved'te 3):

- pokračování v obdobném studiu ze SŠ
- práce s lidmi, dětmi
- rozšířit si své znalosti, získat nové poznatky
- studium oboru, který mě zajímá
- dostupnost školy (z hlediska bydliště, dojíždění)
- získání akademického titulu
- nedostal/a jsem se na jiný obor
- tento obor jsem bral/a jako „nejmenší zlo“
- absence matematiky a podobných předmětů
- zvolil/a jsem si tento obor kvůli partnerovi/ce
- jiný důvod (*uved'te*): _____

2. S výběrem svého nynějšího oboru studia jsem:

- velmi spokojen/a spíše spokojen/a spokojen/a nespokojen/a
- spíše nespokojen/a velmi nespokojen/a

Uved'te důvody své odpovědi: _____

3. Studentům bývá často vytýkána nízká aktivita při hodinách. Jste Vy osobně při výuce aktivní? Pokud ne, proč tomu tak je?

- při hodinách jsem aktivní
- nejsem v hodinách aktivní, protože na řadu otázek nevím odpověď
- nejsem v hodinách aktivní, protože pochybuji o správnosti mého názoru
- nejsem v hodinách aktivní, protože svůj názor nechci prezentovat před spolužáky
- nejsem v hodinách aktivní, protože mě tento obor nebaví
- nejsem v hodinách aktivní z jiného důvodu (*uved'te*) _____

4. Jak se připravujete na výuku?

- čtu si zápisky z přednášek, text ve skriptech
- připravuji se z materiálů učitelů (např. ze systému moodle)
- čtu doporučenou literaturu
- čtu literaturu nad rámec doporučení
- připravuji se pouze je-li nějaký úkol, mám prezentaci, referát
- nepřipravuji se

5. Pokud jste zatrhl/a možnost „nepřipravuji se“ uveďte prosím proč:

- nemám čas
- nemám motivaci
- jiný důvod (*uved'te*): _____

6. Snažíte se pochopit souvislosti mezi jednotlivými předměty?

- ano, získané poznatky z jednoho předmětu spojuji s ostatními předměty
- ne, učím se každý předmět zvlášť, souvislosti nehledám

7. Jak dlouho se průměrně připravujete na zkoušku?

- více jak dva týdny
- dva týdny
- týden
- tři dny
- stačí mi den před zkouškou

8. Jak se připravujete na zkoušku?

- stáhnou si materiály ze „Spolužáků“ a z nich čerpám
- čerpám z materiálů poskytnutých vyučujícími (např. ze systému moodle)
- udělám si pouze výtah z předmětu a ten se naučím – stačí mi znát základ
- čerpám pouze ze svých zápisků z hodin
- čerpám ze svých zápisků a ze skript daného předmětu
- čerpám ze svých zápisků, ze skript a z odborné literatury
- čtu pouze odbornou literaturu k danému tématu

9. Podvádíte u zkoušky? Pokud ano, tak jakým způsobem?

- ne, nikdy bych si to nedovolil/a
- občas podvádím, mám u zkoušky „tahák“
- občas podvádím, mám u zkoušky „tahák“ nebo látku opisuji přímo ze skript nebo svých poznámek
- podvádím u zkoušky velmi často

10. Pokud jste zatrhli možnosti „podvádím“, napište proč podvádíte u zkoušky:

11. Ze kterých zdrojů obecně čerpáte informace ke svým pracím (seminární práce, referáty, eseje, apod.)?

- z odborných knih
- z odborných časopisů
- ze zahraniční literatury
- ze zákonů
- z internetu

12. Máte-li přednést referát, který nemusíte vyučujícímu odevzdat, čerpáte z:

odborné literatury internetu jiného zdroje (*uved'te*):

13. Kolik odborné literatury (knihy a časopisy) celkově přečtete za semestr?

- žádnou
 1-3
 3-5
 5-8
 8-10
 více jak 10

14. Kolik odborné literatury, která se nevztahuje k úkolům, (referáty, seminární práce, projekty, apod.) přečtete za semestr?

- žádnou
 1-3
 3-5
 více jak 5

15a. Pokud jste v předchozích dvou otázkách zatrhl/a možnost „žádnou“, uveďte prosím důvody, proč nečtete:

- literatura, o kterou mám zájem pro mě není dostupná
 nebaví mě číst
 považuji to za zbytečné, co potřebuji si stáhnu z internetu
 mám jinou oblast zájmu (*uved'te jakou*): _____

15b. Pokud jste v předchozích dvou otázkách zatrhl/a číselnou možnost, prosím uveďte autory a tituly, které jste přečetl/a: (max. 5 titulů)

16. Kolik přednášek mimo výuku absolvujete za semestr?

- žádnou
 1-3
 3-5
 5-8
 více jak 8

17. Podle kterých kritérií si vybíráte praxi? (*uved'te max 3*)

- je to oblast mého zájmu
 zařízení, kam chodím na praxi jsem dříve navštěvoval/a
 navštěvuji zařízení, se kterým se pojí má bakalářská práce
 některý z pracovníků zařízení je můj známý
 navštěvuji ta zařízení, kam chodí na praxi i mí spolužáci
 podle blízkosti od domu
 vybírám si zařízení, kde je místo

podle jiných (*uved'te*): _____

18. Navštěvujete nějaké zařízení i mimo praxi?

ne

ano (*uved'te jaké a jak často jej navštěvujete*): _____

19. Jste registrovaný dobrovolník?

ano

ne

20. Zapojujete se do dobrovolnických akcí?

ne

ano (*uved'te které*): _____

21. Se kterou cílovou skupinou by jste chtěl/a v budoucnu pracovat:

handicapovaní lidé

lidé s duševním onemocněním

lidé závislí na alkoholu

lidé závislí na drogách

rodina, rodina s dětmi

děti a mládež

senioři

etnické menšiny

jiné (*uved'te*): _____

22. Připravujete se individuálně na práci s touto skupinou?

ne

ano (*uved'te jak*): _____

23. Myslíte si, že Vás studium sociální pedagogiky (jako celek) dostatečně připravuje na výkon pomáhající profese s cílovou skupinou uvedenou výše?

ano

nevím, nedokážu posoudit

ne (*uved'te*): _____

24. Chcete pokračovat v tomto oboru na navazujícím magisterském studiu?

ano, protože mě studium tohoto oboru zajímá a naplňuje

ano, ale jen kvůli získání titulu Mgr.

ano, protože ještě nechci jít pracovat

nevím, nejsem rozhodnutý/á

ne, chci už pracovat

ne, chci se zaměřit na jiný obor

25. Chcete pracovat v tomto oboru?

ano

ne (*uved'te proč*): _____

PŘÍLOHA PII: DOTAZNÍK PRO KOMBINOVANÉ STUDIUM SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY

Vážené studentky, vážení studenti,

jmenuji se Jana Frydrychová a jsem studentkou 3. ročníku sociální pedagogiky, prezenční formy, na Fakultě humanitních studií UTB ve Zlíně. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, který se týká Vašeho přístupu ke studiu sociální pedagogiky. Vyplněním dotazníku mi budete nápomocni při psaní mé bakalářské práce na téma Problematika profesní přípravy studentů sociální pedagogiky. Výzkum je zcela anonymní.

Pokyny pro vyplnění:

Není-li uvedeno jinak, volte u svých odpovědí pouze jednu možnost. Zvolenou odpověď označte křížkem do příslušného pole. V případě, že se zmýlíte, celé pole zabarvěte a označte křížkem pole jiné.

1. Důvody, které Vás motivovaly k výběru studia sociální pedagogiky (uved'te 3):

- požadavek zaměstnavatele
 - přijetí zákona 108/2006 Sb.
 - práce s lidmi, dětmi
 - rozšířit si své znalosti, získat nové poznatky
 - studium oboru, který mě zajímá
 - dostupnost školy (z hlediska bydliště, dojíždění)
 - získání akademického titulu
 - nedostal/a jsem se na jiný obor
 - tento obor jsem bral/a jako „nejmenší zlo“
 - jiný důvod (*uved'te*):
-

2. S výběrem svého nynějšího oboru studia jsem:

- velmi spokojen/a spíše spokojen/a spokojen/a nespokojen/a
- spíše nespokojen/a velmi nespokojen/a

Uved'te důvody své odpovědi: _____

3. Studentům bývá často vytýkána nízká aktivita při hodinách. Jste Vy osobně při výuce aktivní? Pokud ne, proč tomu tak je?

- při hodinách jsem aktivní
 - nejsem v hodinách aktivní, protože na řadu otázek nevím odpověď
 - nejsem v hodinách aktivní, protože pochybuji o správnosti mého názoru
 - nejsem v hodinách aktivní, protože svůj názor nechci prezentovat před spolužáky
 - nejsem v hodinách aktivní, protože mě tento obor nebaví
 - nejsem v hodinách aktivní z jiného důvodu (*uved'te*)
-
-

4. Jak se připravujete na výuku?

- čtu si zápisky z přednášek, text ve skriptech
- připravuji se z materiálů učitelů (např. ze systému moodle)
- čtu doporučenou literaturu
- čtu literaturu nad rámec doporučení
- připravuji se pouze je-li nějaký úkol, mám prezentaci, referát
- nepřipravuji se

5. Pokud jste zatrhl/a možnost „nepřipravuji se“ uveďte prosím proč:

- nemám čas
 - nemám motivaci
 - jiný důvod (*uved'te*):
-

6. Snažíte se pochopit souvislosti mezi jednotlivými předměty?

- ano, získané poznatky z jednoho předmětu spojuji s ostatními předměty
- ne, učím se každý předmět zvlášť, souvislosti nehledám

7. Jak dlouho se průměrně připravujete na zkoušku?

- více jak dva týdny
- dva týdny
- týden
- tři dny
- stačí mi den před zkouškou

8. Jak se připravujete na zkoušku?

- stáhnou si materiály ze „Spolužáků“ a z nich čerpám
- čerpám z materiálů poskytnutých vyučujícími (např. ze systému moodle)
- udělám si pouze výtah z předmětu a ten se naučím – stačí mi znát základ
- čerpám pouze ze svých zápisků z hodin
- čerpám ze svých zápisků a ze skript daného předmětu
- čerpám ze svých zápisků, ze skript a z odborné literatury
- čtu pouze odbornou literaturu k danému tématu

9. Podvádíte u zkoušky? Pokud ano, tak jakým způsobem?

- ne, nikdy bych si to nedovolil/a
- občas podvádím, mám u zkoušky „tahák“
- občas podvádím, mám u zkoušky „tahák“ nebo látku opisuji přímo ze skript nebo svých poznámek
- podvádím u zkoušky velmi často

10. Pokud jste zatrhl/a možnosti „podvádím“, napište proč podvádíte u zkoušky:

11. Ze kterých zdrojů obecně čerpáte informace ke svým pracím (seminární práce, referáty, eseje, apod.)? (*uved'te max. 5*)

- z odborných knih
- z odborných časopisů
- ze zahraniční literatury
- ze zákonů
- z internetu

12. Pokud byste měl/a přednést referát, který byste nemusel/a vyučujícímu odevzdat, čerpal/a by jste z:

odborné literatury internetu jiného zdroje (*uved'te*):

13. Kolik odborné literatury (knihy a časopisy) celkově přečtete za semestr?

- žádnou
 1-3
 3-5
 5-8
 8-10
 více jak 10

14. Kolik odborné literatury, která se nevztahuje k úkolům, (referáty, seminární práce, projekty, apod.) přečtete za semestr?

- žádnou
 1-3
 3-5
 více jak 5

15a. Pokud jste v předchozích dvou otázkách zatrhl/a možnost „žádnou“, uved'te prosím důvody, proč nečtete:

- literatura, o kterou mám zájem pro mě není dostupná
 nebaví mě číst
 považuji to za zbytečné, co potřebuji si stáhnu z internetu
 mám jinou oblast zájmu (*uved'te jakou*): _____

15b. Pokud jste v předchozích dvou otázkách zatrhl/a číselnou možnost, prosím uved'te autory a tituly, které jste přečetl/a: (max. 5 titulů)

16. Kolik přednášek mimo výuku absolvujete za semestr?

- žádnou
 1-3
 3-5
 5-8
 více jak 8

17. Vykonáváte odbornou stáž v rámci vyučování ve svém pracovišti?

- ano
 ne (*uved'te kde*):
-

18. Měl/a byste zájem o odbornou stáž v jiném zařízení, než ve kterém sám/sama pracujete?

ano (*uved'te v jakém*): _____

ne

19. Jste registrovaný dobrovolník?

ano

ne

20. Zapojujete se do dobrovolnických akcí?

ne

ano (*uved'te které*): _____

21. Se kterou cílovou skupinou pracujete:

handicapovaní lidé

lidé s duševním onemocněním

lidé závislí na alkoholu

lidé závislí na drogách

rodina, rodina s dětmi

děti a mládež

senioři

etnické menšiny

jiné (*uved'te*): _____

22. Připravujete se individuálně na práci s touto skupinou?

ne

ano (*uved'te jak*): _____

23. Naplňuje Vás obor, ve kterém pracujete? Chcete v něm i nadále pracovat?

ano, naplňuje mě a chci v něm i nadále pracovat

nenaplňuje mě, ale budu v něm i nadále pracovat

nenaplňuje mě a nechci v něm nadále pracovat

24. Myslíte si, že Vás studium sociální pedagogiky (jako celek) dostatečně připravuje na výkon pomáhající profese s cílovou skupinou uvedenou výše?

ano

nevím, nedokážu posoudit

ne (*uved'te*): _____

25. Chcete pokračovat v tomto oboru na navazujícím magisterském studiu?

ano, protože mě studium tohoto oboru zajímá a naplňuje

ano, ale jen kvůli získání titulu Mgr.

ano, protože to po mě požaduje zaměstnavatel

nevím, nejsem rozhodnutý/á

ne, nechci už studovat

ne, chci se zaměřit na jiný obor